

Γεώργιος Θ. Ντελιόπουλος

Τιδάς

Άνθρωποι και τοπία

Αλεξάνδρεια 2008

ΕΚΔΟΣΗ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΜΑΘΙΑΣ

Copyright

Γεώργιος Ντελιόπουλος
Ταγματάρχου Γεωργούλη 20
Αλεξάνδρεια Ημαθίας
Τ. Κ. 59 300
τηλ: 23330 - 23772

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
Νέα Νικομήδεια Ημαθίας
τηλ.: 23310 90234, 90339

ΓΙΔΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΙΑ

*Αφιερωμένο στα εγγόνια μου,
Χρήστο και Γιώργο*

Ευχαριστίες

Κατή Νικόλαο,
Κουρκουτά Θεοδώρα,
Κολιό Γιάννη,
Μακρή Παναγιωτούλα,
Μαργαριτίδου Άννα,
Μιχαλάκη Δημήτριο,
Μιχαλάκα Ρένα,
Μπέλλο Δημήτριο,
Μπέρσο Βασίλειο,
Μαυρόπουλο Γεώργιο,
Ναλμπάντη Γεώργιο,
Οικονομόπουλο Κων/νο,
Ουσταμπασίδη Γιάννη,
Οικονομόπουλο Χρήστο,
Δούμα Χαράλαμπο,
Παπαποστόλου Μαρία,
Πουρλιοτόπουλο Ηλία,
Πουρλιοτόπουλο Κων/νο,
Πυρινό Παύλο,
Πετρίδη Θεοφάνη,
Ράπτη Ειρήνη,
Τσιβούλα Νικόλαο,
Δούρα Δημήτριο,
Νοτόπουλο Θωμά,
Θεοδωρίδη Λάκη,
Κυρόπουλο Ανδρέα,
Λένου Ελπίδα,
Ρεσινιώτη Ελένη.
Ποράβου Ελισάβετ

Θέλω ιδιαίτερα να ευχαριστήσω
τον αδελφό μου,
Δημήτρη Δελιόπουλο,
που και σ' αυτό το πόνημά μου,
είχε την καλοσύνη,
να αναλάβει
την επιμέλεια των κειμένων.

Οφειλόμενες ευχαριστίες

Πέραν της εκφρασμένης ήδη ευγνωμοσύνης μου σε όσους μου πρόσφεραν απλόχερα το φωτογραφικό και άλλο υλικό, πρέπει να ευχαριστήσω και μερικούς ακόμα ανθρώπους, που ο καθένας με τον τρόπο του συνέβαλε στο να δει το φως της δημοσιότητας αυτός ο καρπός της μακρόχρονης προσπάθειας.

Πρέπει να ευχαριστήσω την συμπολίτισσα μου δικηγόρο κ. Θ. Κουρκουτά, που με ενθάρρυνε να προχωρήσω στην έκδοση της παρούσας εργασίας, ενώ παράλληλα, ως νομαρχιακή σύμβουλος, εισηγήθηκε στο νομαρχιακό συμβούλιο τη χρηματοδότηση της έκδοσης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω και στο σημερινό Νομάρχη κ. Καραπαναγιωτίδη, ο οποίος, όχι μόνο υιοθέτησε την απόφαση του προκατόχου του κ. Σπάρτση, αλλά μου κάμνει την τιμή να προλογίσει το βιβλίο μου.

Ευχαριστίες οφείλω και στον συμπολίτη μου επιχειρηματία κ. Κιουρτσίδα Παύλο, ο οποίος με προθυμία με ενίσχυσε οικονομικά.

Θέλω ξεχωριστά να σταθώ σε ένα πρόσωπο, που δεν θα ήτα υπερβολή αν έλεγα ότι αποτελεί τη ζωντανή ιστορία του Γιδά και της Αλεξάνδρειας του περασμένου αιώνα. Πρόκειται για τον μπάρμπα-Ανδρέα Κυρόπουλο. Γεννημένος προς το τέλος της δεύτερης δεκαετίας του γεμάτου δραματικά γεγονότα εικοστού αιώνα, έδωσε το δικό του παρόν σε όλες τις κρίσιμες φάσεις που πέρασε ο τόπος μας. Παρών στην Εθνική Αντίσταση, παρών στα ζητήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρωτεργάτης στο Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα και ιδιαίτερα στην ίδρυση της κάποτε πανίσχυρης και οικονομικά εύρωστης Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Αλεξάνδρειας.

Σίγουρα η τοπική κοινωνία του οφείλει πολλά.

Ευχαριστώ ακόμα τον ανεψιό μου Θωμά Δελιόπουλου, Διδάκτορα Γεωπονίας, για το ηλεκτρονικό συμμάζεμα της εργασίας μου.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗ

Το Λεύκωμα «Γιδάς, Άνθρωποι και Τοπία» που κρατάτε στα χέρια σας είναι ένα πορτρέτο της πορείας της περιοχής Αλεξάνδρειας στο διάβα του χρόνου. Αποτελεί μια πλήρη και εμπειριστατωμένη καταγραφή της τοπικής ιστορίας και είναι καρπός μακρόχρονης προσπάθειας του αξιόλογου συγγραφέα Γιώργου Ντελιόπουλου.

Μέσα σε λίγες σελίδες που αναδύουν την αύρα μιας άλλης εποχής, περνάνε μπροστά μας μνήμες και άνθρωποι που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στη ζωή της μικρής κοινωνίας, απλοί πολίτες που μεταφέρουν το χρώμα μιας εποχής που έφυγε, αλλά δεν έσβησε στις μνήμες όσων την έζησαν.

Υπάρχουν επίσης σημαντικές αναφορές με ιστορική αξία για την πορεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την κατάσταση της παιδείας σε όλη την περιοχή του Ρουμλουκιού, πλούσιο φωτογραφικό υλικό από την αγορά και τις δραστηριότητες των κατοίκων, στοιχεία για την ίδρυση και την πορεία της ΕΑΣ Αλεξάνδρειας και της ΥΕΒ, που συνέδεσαν την πορεία τους με την πορεία της περιοχής κ.α.

Από την εισαγωγή κιόλας γίνεται ορατή η με πάθος αγάπη του συγγραφέα για τον τόπο του, τους ανθρώπους του χθες, του σήμερα και του αύριο. Γι' αυτούς προς τους οποίους το ιερό του χρέος τον οδήγησε να καταγράψει στο παρόν Λεύκωμα την τοπική ιστορία.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας, ως όφειλε, πήρε την απόφαση χρηματοδότησης του παρόντος Λευκώματος, αξιολογώντας το ως ένα αξιόλογο πόνημα ιστορικής αξίας.

*Κώστας Καραπαναγιωτίδης
Νομάρχης Ημαθίας*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Ο Niempruht λέει; « Εκείνος που γράφει την ιστορία του τόπου του εκπληρώνει ιερό χρέος»
Αυτό το ιερό χρέος εκπληρώνει ο φίλος και συμπολίτης Γιώργος Ντελιόπουλος, εραστής του λαϊκού πολιτισμού και της λαϊκής παράδοσης.

Στο νέο συγγραφικό του έργο ενσαρκώνεται, κατά κάποιο τρόπο, η σχέση αυτή.

Συγκεκριμένα παρουσιάζεται η διαχρονική πορεία και ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον τόπο μας.

Κατάφερε ο Γιώργος, παρά τον όγκο του υλικού, να το διοχετεύσει σε ένα λογικό και άνετο διάγραμμα που παρουσιάζει ακόμα μια σπάνια σε τέτοια εγχειρήματα αξιοπρόσεκτη κοινωνική υποστύλωση.

Είναι σίγουρο ότι για όλους τους πολίτες, αλλά κυρίως για εκείνους που συμμετέχουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση το νέο πόνημα θα είναι ωφέλιμο ανάγνωσμα, πολύτιμο βοήθημα και εργαλείο.

Οι άνθρωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα γίνουμε γνώστες της ιστορίας της στον τόπο μας και συγχρόνως θα αποκτήσουμε τα εχέγγυα, ώστε να γίνουμε πιο ουσιαστικοί στη λειτουργία μας.

Όμως το ουσιώδες στα έργα που αχολούνται με την παράδοση και την τοπική ιστορία είναι ότι αποτελούν αποτέλεσμα καρπού αγάπης και πόνου για το γενέθλιο τόπο, για το παρελθόν του και για τη σχέση του παρελθόντος του με το παρόν του.

Ειδικά το βιβλίο του Γιώργου, καθώς συνδυάζει την, εξονυχιστική πολλές φορές, αναζήτηση των αντικειμενικών στοιχείων με την αυθόρμητη κλίση προς ορισμένες πολιτιστικές αξίες, που τις νιώθει σήμερα ανυπεράσπιστες, συνδυάζει συγχρόνως και την αξία ενός τόμου σημαντικών ντοκουμέντων με τη σημασία ενός βαθύτερου ιδεολογικού έργου, που του πρέπει κάθε στήριξη και τιμή.

Χαράλαμπος Γκιόνουλου
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Λένε πως ο χρόνος είναι γιατρός. Κλείνει πληγές, απαλύνει τον ανθρώπινο πόνο, φέρνει πίσω χαμένα χαμόγελα.

Πραγματικά συμβαίνει αυτό. Έχει όμως και άλλη πλευρά. Δεν είναι μόνο πλάστης. Είναι και χαλαστής. Αφανίζει ανθρώπους και πράγματα. Ισοπεδώνει δραστηριότητες. Σβήνει ίχνη και γνωρίσματα εποχών. Καθώς πορεύεται, υπακούοντας μόνο στους τυφλούς φυσικούς νόμους, τους πάνω και πέρα από την ανθρώπινη βούληση, υψώνει και γκρεμίζει, προβάλλει και καταχωνιάζει, φέρνει και παίρνει. Όλα τα κάμνει με τους δικούς του νόμους και ρυθμούς, που τότε είναι ράθυμοι, αργοί κι άλλοτε γίνονται καταγιστικοί, ισοπεδωτικοί.

Η πάλη του ανθρώπου με αυτή την αδυσώπητη εξουσία είναι τόσο παλιά, όσο και ο ίδιος. Η ευχή που ακούγεται ακριβώς, τη στιγμή που το άτομο χάνει οριστικά τη μάχη με το χρόνο, φανερώνει και τον ενδόμυχο πόθο κάθε θνητού: να είναι η μνήμη του αιωνία!

Πολυμήχανο όμως το γένος των ανθρώπων, βρήκε τον τρόπο να πάρει παράταση, τουλάχιστον, του πνευματικού και δημιουργικού του αφανισμού. Πρώτο βήμα η γραφή. Σε πηλό, σε πάπυρο, σε μάρμαρο και πέτρα, σε χαρτί και τώρα τελευταία στο σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού υπολογιστή, διαιωνίζει τις συλλήψεις του νου, τις εμπειρίες, τα συναισθήματα. Κρατάει ζωντανά ονόματα, που οι φορείς τους έπαψαν να υπάρχουν βιολογικά εδώ και χιλιάδες χρόνια. Για πάρα πολλούς από αυτούς διασώζει μέρος ή το σύνολο των πνευματικών έργων τους. Κληρονομιά πανανθρώπινη κάποτε.

Πριν από τη γραφή επινοήθηκε η τέχνη. Αυτή πιο ανθρώπινη, με μεγαλύτερο συναισθηματικό φορτίο από τον ψυχρό Λόγο, συνετέλεσε και στη διαιώνιση των μορφών. Από τα προϊστορικά σπηλαιογραφήματα ως τα αριστουργήματα της χαρακτηριστικής, της ζωγραφικής και της γλυπτικής, έχουμε δεχτεί μέγα πλήθος με απεικονίσεις ανθρώπων, ζώων και φυτών, σκηνών από την καθημερινή ζωή, πληροφορίες χρήσιμες και ενδιαφέρουσες, που δάμασαν το χρόνο και έφτασαν ως τις μέρες μας από τις προϊστορικές, τις μυθικές ακόμα εποχές.

Ήρθαν ύστερα οι αιώνες της τεχνολογικής έκρηξης. Ο δέκατος ένατος, ο εικοστός και τώρα ο εικοστός πρώτος. Έφεραν, μαζί με πολλά άλλα και το μεγάλο τεχνολογικό θαύμα της φωτογραφίας. Πάνω στη φωτογραφική πλάκα, κυριολεκτικά ο χρόνος αιχμαλωτίζεται. Διακόπτει υποχρεωτικά για λίγο την ατελείωτη ροή του και αφήνει να αποτυπωθούν όλα όσα συνθέτουν τη στιγμή και τα οποία θα παραμείνουν στην αιωνιότητα αναλλοίωτα.

Ήταν όμως μόνο η αρχή. Ακολούθησαν περισσότερα. Ακολούθησε η αποτύπωση και αναπαραγωγή του ήχου, με αποκορύφωση την κινηματογραφία, που γνωρίζει στην εποχή μας απίστευτη τελειότητα.

Στον τόπο μας, στο Ρουμλούκι, τουλάχιστον οι πρώτες επινοήσεις ήρθαν με καθυστέρηση. Ήταν όμως, ευλογημένη η ώρα που έφτασαν. Διέσωσαν στιγμιότυπα από την καθημερινότητα, από την οικογενειακή και κοινωνική ζωή, από τη δημόσια δραστηριότητα. Διέσωσαν ανθρώπινες μορφές, τοπία, οικοδομές, ιστορικά στιγμιότυπα, που επηρέασαν θετικά ή αρνητικά την πορεία της πόλης.

Αυτά αναζήτησα, συγκέντρωσα, ομαδοποίησα, κατέταξα, έντυσα με λίγα επεξηγηματικά λόγια και τα παρουσιάζω εδώ. Οι φωτογραφίες αποτελούν το πρώτο και κύριο σώμα της εργασίας μου.

Το δεύτερο το συγκροτούν μια σειρά από έγγραφα, από κείμενα, τα οποία πιστεύω πως φωτίζουν με πολλή καθαρότητα το παρελθόν της πόλης μας. Στην πλειονότητά τους προέρχονται

από το παλιό αρχείο του Δήμου, το οποίο σώθηκε κατά λάθος, και μόνο χάρη στο ενδιαφέρον του συμπολίτη μας Δημήτρη Μπέλλου. Το αρχείο αυτό αποτελεί για τον ερευνητή την πιο αξιόπιστη πηγή πληροφοριών για την τοπική ιστορία.

Φυσικά, στην επίπονη προσπάθειά μου να συνθέσω την εικόνα του παλιού Γιδά, όσο πιο πιστά μπορούσα, ανέτρεξα και σε άλλες πηγές, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγονται και οι ζωντανές μαρτυρίες.

Αισθάνομαι απεριόριστη ευγνωμοσύνη προς όλους, όσοι φύλαξαν στοργικά και διέσωσαν σπάνια φωτογραφικά θυμητάρια από τις πρώτες ακόμα δεκαετίες του περασμένου αιώνα και τα οποία μου εμπιστεύτηκαν. Έβαλε έτσι ο καθένας τη δική του ψηφίδα για να σχηματιστεί, με την πιο δυνατή καθαρότητα το πορτρέτο της πόλης μας. Της πόλης που είναι ή έγινε η ιδιαίτερη πατρίδα μας, η γενέτειρα των παιδιών και των εγγονών μας.

Τα έγγραφα και τις φωτογραφίες τα ταξιόνησα σε κύκλους. Σχηματίστηκαν εικοσιμία θεματικές ενότητες σχετικές με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την εκκλησία, τα σχολεία, την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών, την Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων και άλλες.

Όπου ήταν εφικτό, ακολούθησα στην κατάταξη τη χρονολογική εξέλιξη. Έναν δρόμο, μια γειτονιά, ένα οικοδομικό τετράγωνο, όταν μου το επιτρέπει το υλικό που έχω στα χέρια μου, τα παρουσιάζω στις διαδοχικές μορφές που έλαβαν στο πέρασμα του χρόνου.

Το αρχείο και οι προσφορές των φίλων μου επέτρεψαν να παρακολουθήσω, με κάποια κενά στην αρχή, το θέμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σχεδόν από τότε που συστάθηκε, μετά την απελευθέρωση του 1912. Είμαι ευτυχής, γιατί πέρα από τα ψυχρά βιογραφικά στοιχεία του καθενός, διαθέτω και παραθέτω και ένα σχεδόν πλήρες φωτογραφικό υλικό. Οι άνθρωποι που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στη ζωή της μικρής κοινωνίας του παλιού χωριού και αργότερα της πόλης μας είτε από τη θέση του προέδρου της κοινότητας και κατόπιν του δημάρχου είτε του κοινοτικού και δημοτικού συμβούλου ή μέσα από άλλες αρμοδιότητες, παίρνουν τη θέση που τους αρμόζει στο ταπεινό μου πόνημα.

Δίπλα σε αυτούς, που θα τους ονομάζαμε επώνυμους, τοποθετούνται και οι μορφές άλλων, απλών συμπολιτών μας, με τις χαρακτηριστικές στολές, με όλη την αύρα μιας εποχής, που για τους σημερινούς νέους μοιάζει, χωρίς ουσιαστικά να είναι, πολύ αλαργινή.

Και βέβαια δεν λείπουν οι εικόνες άψυχων πραγμάτων. Δρόμων, οικοδομών, αγορών, αντικειμένων που παραπέμπουν σε ένα διαφορετικό τρόπο ζωής.

Όλα αυτά και άλλα ακόμα, συνθέτουν την εικόνα ενός κόσμου, μιας κοινωνίας, που έζησε, πάσχιζε, δημιούργησε, γέλασε και έκλαψε, γεννήθηκε και πέθανε ή πέρασε ένα μέρος της ζωής του σε αυτά τα χώματα που ζούμε, πασχίζουμε, δημιουργούμε, γελοούμε και κλαίμε εμείς οι σημερινοί Γιδιώτες-Αλεξανδρινοί, ώσπου να γίνουμε κάποια στιγμή κι εμείς παρελθόν.

Δεν γελιέμαι. Πολλά παρέλειψα, σε πολλά έσφαλα, ίσως κάποιους και να αδίκησα. Κι όμως. Μοναδικός σκοπός μου είναι να φωτίσω έστω και αμυδρά, πρόσωπα και τοπία της πόλης μου, την οποία αγαπώ με πάθος. Το νιώθω ως χρέος. Χρέος σ' εκείνους που έφυγαν, αλλά και στους αγέννητους, σε κείνους που έρχονται ή θα έρθουν. Γέφυρα στήνω ανάμεσα στο χτες και στο αύριο. Να φανεί η συνέχεια, η αδιάκοπη αλυσίδα της ζωής. Που αλλάζει επιφανειακά, εξωτερικά, μένει όμως η ουσία της. Και αυτό έκανα. Το έκανα καλά; Το έκανα άσχημα; Θα το κρίνεις εσύ, αναγνώστη.

Και μια σημείωση: Δεν έκανα, όπως επιβάλλεται σε τέτοιες περιπτώσεις μια, συνοπτική έστω, εισαγωγική αναφορά στην ιστορία της πόλης μας. Αφήνω σκόπιμα να τη διαμορφώσει ο αναγνώστης, που θα έχει την υπομονή και την καλοσύνη να ξεφυλλίσει την εργασία αυτή.

Α. Τοπική Αυτοδιοίκηση

A.1. Εισαγωγή

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει μεγάλη παράδοση στον τόπο μας. Σε όλη τη διάρκεια της οθωμανικής κατοχής τα χωριά μας αυτοδιοικούνταν. Άτυπα μιν, που σημαίνει χωρίς καταστατικά και γραφειοκρατίες, ουσιαστικά όμως. Σε τακτά χρονικά διαστήματα οι ενήλικοι άντρες του χωριού εξέλεγαν τους αντιπροσώπους τους, οι οποίοι τους εκπροσωπούσαν για διάστημα, συνήθως, ενός έτους. Αυτοί οι άμεσα εκλεγμένοι, με τον πλέον δημοκρατικό τρόπο, χειρίζονταν όλες τις υποθέσεις του συνοικισμού, όπως εκείνες της εκκλησίας, του σχολείου, της προσωπικής εργασίας, της επικοινωνίας με τις τουρκικές αρχές και τις απαιτήσεις τους.

Δυστυχώς, το δοκιμασμένο, ίσως από τη Βυζαντινή ακόμα περίοδο, και επιτυχημένο αυτό σύστημα δεν υιοθετήθηκε από τους ειδικούς υπαλλήλους, που έφτασαν στις Νέες Χώρες, όπως καθιερώθηκε να ονομάζονται οι περιοχές που ελευθερώθηκαν με τους Βαλκανιούς Πολέμους του 1912-13. Αντί της άμεσης δημοκρατίας, που αριθμούσε ζωή αιώνων, Νομάρχες, Έπαρχοι, Γενικοί Διοικητές, Υπουργοί και άλλοι τιτλούχοι, όλοι Παλαιοελλαδίτες, οπλισμένοι με απεριόριστες εξουσίες, επιδόθηκαν στη «διαπαιδαγώγηση» των νέων υπηκόων στα νέα κυβερνητικά ήθη. Μια από τις συνέπειες του νέου τρόπου διοίκησης, ήταν η δυνατότητα διορισμού και παύσης των προέδρων και κοινοτικών συμβούλων από τους εκπροσώπους του Ελλαδικού Κράτους.

A.2. Η Κοινότητα Γιδά

Αρχικά ο Γιδάς, μετά την απελευθέρωση, υπάγονταν διοικητικά στην Υποδιοίκηση του νομού Θεσσαλονίκης.

Το 1918, με βασιλικό διάταγμα (Β.Δ. 28.6.1918, ΦΕΚ, Α [1918]), ανακηρύσσεται σε αυτοτελή Κοινότητα.

Στην ίδια Κοινότητα υπάγονται και οι συνοικισμοί: Σχοινάς, Νεοχώρι, Παλαιοχώρι, Λιανοβέργι, Πλατύ. Τα τρία τελευταία, αργότερα αποσπάστηκαν και αποτέλεσαν αυτοτελή κοινότητα (Β.Δ.1932, Φ.Ε.Κ. Α 71/1932), με έδρα το Πλατύ.

Στο νομό Ημαθίας υπάχθηκε ο Γιδάς το 1941.

Παραθέτω παρακάτω πίνακα πληθυσμών της Κοινότητας Γιδά και των Συνοικισμών

Έτος Απογραφής	Συνοικισμός	Πληθυσμός
1920	Γιδάς	844
»	Λιανοβέργι	373
»	Νεοχώρι	259
»	Παλαιοχώρι	260
»	Πλατύ	61
»	Σιδ. Σταθ. Γιδά	22
Κ»	Σχοινάς	279
1928	Γιδάς	1151
»	Λιανοβέργι	525
»	Νεοχώρι	277
»	Παλαιοχώρι	349
»	Πλατύ	744
»	Σχοινάς	401
1940	Γιδάς	1752
»	Αραχος	354
»	Λιανοβέργι	840
»	Νεοχώρι	428
»	Παλαιοχώρι	645
»	Σχοινάς	584
1951	Γιδάς	3083
»	Καψοχώρι	563
»	Νεοχώρι	632
»	Νησέλι	658
»	Σχοινάς	677

Α.3. Πρόεδροι, Δήμαρχοι, Κοινοτικοί και Δημοτικοί Σύμβουλοι

Στις σελίδες που ακολουθούν ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα να δει μερικά έγγραφα που έχουν σχέση με την αλλαγή προσώπων στη διοίκηση της Κοινότητας Γιδά. Είναι χειρόγραφα, γραμμένα με πένα και μελάνη. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν, μεταξύ των άλλων και τα περιουσιακά στοιχεία της Κοινότητας. Η καταγραφή είναι τόσο λεπρομερής, ώστε αναφέρονται ακόμα και τα σπιτόχαρτα, τα απορροφητικά χαρτιά δηλαδή ή «τα δισκία κινίνης» !

Μετά τις φωτοτυπίες των χειρογράφων ακολουθούν οι φωτογραφίες και λίγα βιογραφικά στοιχεία των ανθρώπων, που κατά καιρούς κατέλαβαν τη θέση του Προέδρου και αργότερα του Δημάρχου ή του κοινοτικού και δημοτικού συμβούλου.

Από μαγνητοφωνημένη συζήτηση που έχω στην κατοχή μου με το μακαρίτη Γιδιώτη Θωμά Κούγκα (έτος γεννήσεως 1905), μαθαίνουμε ότι πρώτος πρόεδρος κοινότητας της πόλης μας, μετά το 1912 ήταν ο παλιός μουχτάρης Αργύρης Δεληπάλας ή Σγούρος. Ανάμεσα στα άλλα καθήκοντα που του ανατέθηκαν ήταν και η σύνταξη του πρώτου μητρώου αρρένων. Ως γραμματέα χρησιμοποίησε τον παπα-Αντώνη Μοσχόπουλο.

Το 1916 η Επαναστατική Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ορίζει ως πρόεδρο το Γρηγόριο Κατρανίτσα.

Ακολουθεί ένα κενό, μιας δεκαετίας, για το οποίο δεν έχουμε πληροφορίες και το 1926 εμφανίζεται να καταλαμβάνει τη θέση του προέδρου ο Γρηγόριος Γεωργόπουλος, για να την παραδώσει τον επόμενο χρόνο, το 1927, στο Γρηγόριο Σιάτη.

Τις εκλογές του 1928 κερδίζει ο Αθηνόδωρος Μαργαριτίδης, όπως προκύπτει από το πρώτο γραπτό στοιχείο, που βρέθηκε στο παλιό αρχείο. Προκάτοχός του ήταν ο Γρηγ. Γεωργόπουλος

Πληροφορίες για το μεσοδιάστημα 1928-1938, οπότε διαθέτουμε πληρέστερα στοιχεία, υπάρχουν μόνο για το 1936. Στις 16.06.1936 ο Κυρόπουλος Θωμάς παρέδωσε την προεδρία στο Μιχ. Γκλαβίνα ή Γκλαβινόπουλο και αυτός με τη σειρά του, αλλά σε απροσδιόριστη ημερομηνία, στο Γκουντάντση Θωμά.

Πάντως από μια πρόχειρη μελέτη των πρώτων αυτών εγγράφων που διασώθηκαν, αλλά και από διασταυρωμένες πληροφορίες, προκύπτει ότι η παραμονή των προέδρων και συμβούλων στο αξίωμα είναι μάλλον σύντομη. Οι παρεμβάσεις των κρατικών λειτουργών είναι συχνότερες, κάποτε μάλιστα αγνοούν το εκλογικό αποτέλεσμα και αντί του πλειοψηφούντος συμβούλου, δίνουν το χρίσμα του προέδρου σε άλλο πρόσωπο, προφανώς περισσότερο αρεστό στους ίδιους.

Θα παραθέσω στη συνέχεια έναν πίνακα με τα ονόματα των κοινοτικών και δημοτικών ανδρών- οι γυναίκες απουσιάζουν, όπως είναι λογικό για εκείνη την περίοδο- ο οποίος όμως για κάποιες περιόδους είναι ελλιπέστατος. Δυστυχώς, παρά την προσπάθειά μου να βρω στοιχεία για τις περιόδους αυτές, δεν το κατόρθωσα. Ίσως η δημοσίευση της εργασίας μου δώσει αφορμή σε κάποιους που γνωρίζουν περισσότερα, να καταθέσουν τη μαρτυρία τους και να συμπληρωθεί το κενό.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν όλες οι αλλαγές των προέδρων και των συμβούλων γίνονται με παρέμβαση της Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας ή του Υπουργού Βόρειας Ελλάδας αργότερα, και ακόμα πως στα κοινοτικά πράγματα εναλλάσσονται σχεδόν τα ίδια πρόσωπα. Ελάχιστα είναι τα νέα ονόματα που εμφανίζονται, παραδείγματος χάρη, στις ομάδες που συνθέτουν τα δημοτικά συμβούλια της δεκαετίας 1938-1948.

Στον ίδιο πίνακα περιλαμβάνονται και τα αιρετά συμβούλια, μετά το 1950, ως τις μέρες μας.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΠΑΡΑΔΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ

Εν Γιδά σήμερον την 28 Οκτωβρίου ημέραν Κυριακήν και ώραν 10^η π.μ. του έτους 1928 παρεδόθη η υπηρεσία του προέδρου **Γρηγορίου Γεωργόπουλου**, ως και άπαντα τα κάτωθι δημόσια είδη εις τον νεοεκλεγέν πρόεδρο **Αθηνόδωρον Μαργαριτίδην**.

Ήτοι

- 1 1 Βιβλίον αποβιωσάντων
 - 2 1 Πρωτόκολλον
 - 3 1 Ταμείον
 - 4 1 Πρακτικών Αποφάσεων
 - 5 1 Προϋπολογισμού
 - 6 1 Αποδεικτικόν εισπράξεων
 - 7 1 Δυπλότυπον
 - 8 1 Δυπλότυπον επιταγών
 - 9 1 Ένταλμα χρημάτων
 - 10 12 Μητρώα αρένων
 - 11 7 Σφραγίδες
 - 12 2 Γραφεία
 - 13 1 Βιβλιοθήκη
 - 14 1 Μελανοδοχείον
 - 15 2 Κάσες ψήφου
 - 16 1 Ταμπόνιον
 - 17 1 Ένταλμα χρημάτων αγροφυλακής
 - 18 3 Μητρώα κτηνών, οχημάτων και αυτοκινήτων
 - 19 1 Λάμπα μπρούτζινη
 - 20 19 Καθέκλες
 - 21 1 Στοιμπόχαρτον μετάλλου
- Εφ'ω συνετάχθη το παρόν εις διπλούν και υπογράφεται νομίμως

Γιδά τη 10. 1928

Ο παραλαβών
Μαργαριτίδης Αθηνόδωρος

Ο παραδώσας
Γεωργόπουλος Γρηγόριος

Πρωτόκολλο

1. Ποσοστά και παρατηρήσεις
 2. Σύνολο σήματα για 3^η του μηνός Απριλίου έτος 1935
 3. Σήματα σήματα και άλλα 10^η π.π. παραβίασαν και παραβίασαν
 4. και του μήτ πρόεδρον Διοκ. Ελευθερίας και παραβίασαν
 5. και του μ. Αδαμαντίου Οικογενειακών τα κείμενα υπό και άλλων
 6. μητ του Κοινοτικού Γραφείου με Κοινωνία Σύν.
 7. 1935.

- 1) 12 x βιβλίων άρθρων 1
- 2) 8 x βιβλίων (10) βιβλίων πρωτοεργαζομένων 7 + 15
- 3) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 4) 2 βιβλίων (nr 4) βιβλίων πρωτοεργαζομένων 3 + 1 + 1
- 5) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1934/35 ✓
- 6) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων Διοκ. Ελευθερίας ✓
- 7) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων ✓
- 8) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1934/35 ✓ (1936/37-1937/38/39)
- 9) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 10) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 11) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1925-1932
- 12) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 16
- 13) 3 (3 x) βιβλίων 3
- 14) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 15) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 2
- 16) 4 βιβλίων πρωτοεργαζομένων (και δύο βιβλίων η Διοκ.)
- 17) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 2
- 18) 11 βιβλίων πρωτοεργαζομένων, βιβλίων 4 βιβλίων η
- 19) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 20) 12 βιβλίων πρωτοεργαζομένων 12
- 21) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 2
- 22) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 2
- 23) 2 βιβλίων πρωτοεργαζομένων 2
- 24) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 14
- 25) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 26) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 27) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων 1
- 28) 2 βιβλίων πρωτοεργαζομένων με το γράμμα 2
- 29) 3 1/2 βιβλίων πρωτοεργαζομένων 3 1/2
- 30) 533 βιβλίων πρωτοεργαζομένων
- 31) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων

4) 1 x βιβλίων πρωτοεργαζομένων με το γράμμα 11
 και βιβλίων πρωτοεργαζομένων

2. Παραδοτέα
 Αδαμαντίου

Βιβλιοθήκη
Παραδοσιακή και Παραρτηρή

Οι βιβλίο είνε συνολικά 16 βιβλίων, 16 βιβλίων, 1936 ημερ
ραν 10 βιβλίων και 10 βιβλίων. Παραδοσιακή και Πα
ρτηρή. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.
10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.

- 1) Παραδοσιακή Βιβλιοθήκη. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.
- 2) Παραρτηρή. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.

- η/οι:
- 1) 1 βιβλίο ανθοποιών +
 - 2) 22 βιβλία ορατογράφων +
 - 3) 1 ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 4) 5 βιβλία ορατογράφων +
 - 5) 1 ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 6) 1 ανθοποιών. 10 βιβλίων.
 - 7) 1 ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 8) 3 χειρογράφα. 10 βιβλίων.
 - 9) 11 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 10) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 11) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 12) 14 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 13) 3 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 14) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 15) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 16) 4 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 17) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 18) 13 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 19) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 20) 12 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 21) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 22) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 23) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 24) 17 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 25) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 26) 2 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 27) 3 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 28) 4 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 29) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 30) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 31) 1 βιβλίο ορατογράφων. 10 βιβλίων.
 - 32) 120 βιβλία ορατογράφων. 10 βιβλίων.

Εάν υπάρχει το ορατογράφων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.
Ο Παραδοσιακή. Ο Παραρτηρή.
10 βιβλίων. 10 βιβλίων. 10 βιβλίων.

Π. Δ.
 ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
 ΤΜΗΜΑ ΤΟΠ. ΔΥΤ./ΣΕΩΣ

Τ. Δ/σης :
 Πληροφ. : **Χ. Μπίλας**
 Τηλέφ. : 23-097

Βαθμός Ασφαλείας

Έν Βεροία τῆ 25 Αύγουστ. 1971

Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτεραιότητος
 29893
 ΠΡΟΣ: Τὸν κ. Βασίλειον Μπέρσον
 Εἰς Ἀλεξανδρείαν

ΘΕΜΑ :

Γενομένης αποδεικτικῆς τῆς υποβληθείσης ἡμῶν
 παραιτήσεως ἐκ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Δημάρχου Ἀλεξαν-
 δρείας, δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφράσωμεν
 πρὸς ὑμᾶς τὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὰς προσφερθεί-
 σασ ὑφ' ὑμῶν ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Κυβέρνησιν
 καὶ τὴν πόλιν τῆς Ἀλεξανδρείας.-

Ὁ Νομάρχης

ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΣΑΚΚΟΥΛΑΣ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφο
 Ὁ Τμηματάρχης

Π Ρ Ω Τ Ο Κ Ο Λ Λ Ο Ν
 Παραδόσεως καὶ παραλαβῆς

Έν Ἀλεξανδρείᾳ σήμερον τὴν 25ην Αὐγούστου 1971 οἱ ὑπογεγραμ-
 μένοι 1) Βασίλειος Μπέρσος τέως Δήμαρχος Ἀλεξανδρείας καὶ
 2) Δημήτριος Μπουράτσης ἰναπληρωτῆς Δημάρχου Ἀλεξανδρείας προέ-
 βημεν ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὴν παράδοσιν ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν
 παραλαβὴν τῶν κινητῶν πραγμάτων τοῦ Δήμου ὡς ταῦτα ἀναφέρονται
 λεπτομερῶς εἰς τὸ σχετικὸν βιβλίον ἐπίπλων καὶ σκευῶν ὡς καὶ
 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δήμου.-

Ὁ Παραδούς

Ὁ Παραλαβών.

*Αθηνόδωρος Μαργαριτίδης
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Γεωργόπουλος Γρηγόριος
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Γκλαβινόπουλος Μιχαήλ
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Γκουντάτσης Θωμάς (από δεξιά)
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Οικονομόπουλος Αθανάσιος
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Οικονομόπουλος Αθανάσιος
Ενθύμιον Μικράς Ασίας*

*Κυρόπουλος Θωμάς
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Μακρής Παναγιώτης
Πρόεδρος Κοινότητος Γιδά*

*Μπέρσος Δημήτριος
Πρόεδρος Κοινότητας Γιδά*

*Μπουράτσης Αριστοτέλης
Πρόεδρος Κοινότητας Γιδά*

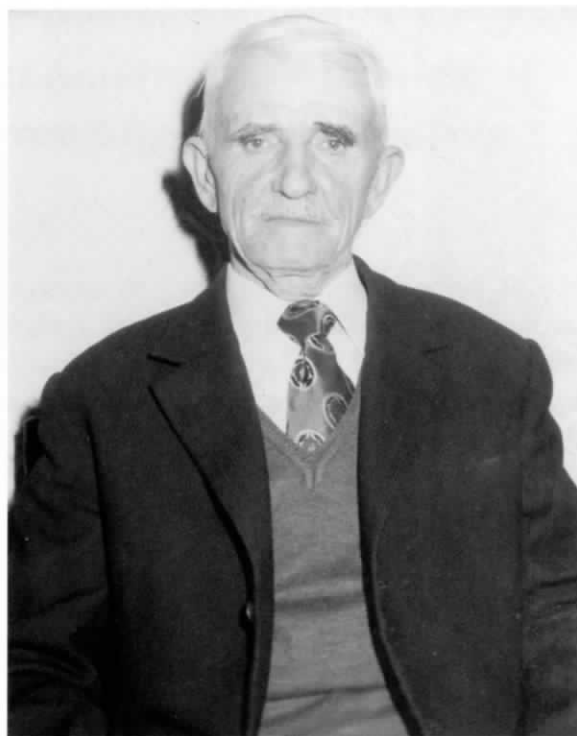
*Ράπτης Αντώνιος
Πρόεδρος Κοινότητας Γιδά*

*Παπαεμμανουήλ Γρηγόρης
Πρόεδρος Κοινότητας Γιδά*

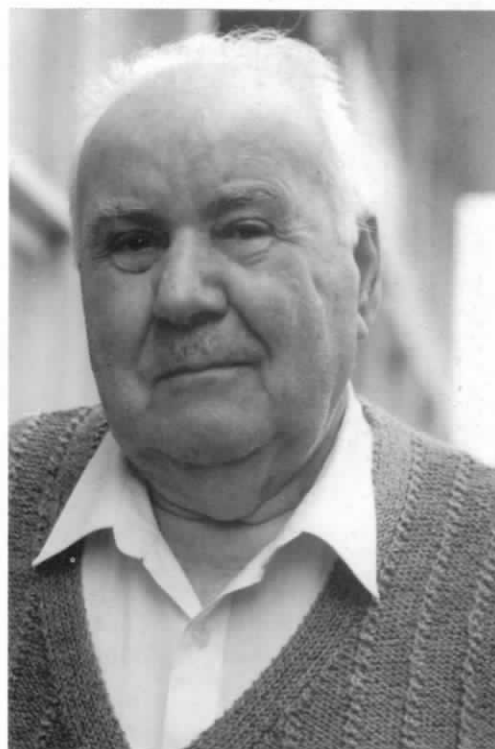
*Γιαννιάτης Μερκούριος
Πρόεδρος Κοινότητας Γιδά*

*Νουσιόπουλος Απόστολος
Κοινοτικός Σύμβουλος επί σειρά ετών*

*Μηνόπουλος Νικόλαος
Δημοτικός Σύμβουλος επί σειρά ετών*

*Στάθαρος Νικόλαος
Κοινοτικός Σύμβουλος επί σειρά ετών*

*Βελτσιδης Γεώργιος (γιατρός)
Δημοτικός Σύμβουλος*

*Καραλή Μαρία (γιατρός)
Δημοτική Σύμβουλος επί σειρά ετών*

Α.4. Οι πρώτοι Κοινοτικοί και Δημοτικοί Υπάλληλοι της Κοινότητας Γιδά και του Δήμου Αλεξανδρείας

Στα έγγραφα που ακολουθούν μπορεί ο αναγνώστης να παρακολουθήσει με πόσο διαφορετικό τρόπο γίνονταν οι προσλήψεις των κοινοτικών ή δημοτικών υπαλλήλων και κυρίως με πόση φειδώ. Διοριζόταν και ορκιζόταν στο Ειρηνοδικείο της Βέροιας ένας κι έπρεπε να περάσει μια τριετία και τετραετία για να προσλάβουν έναν ακόμα. Είναι σίγουρο πως οι πρώτοι εκείνοι γραμματικοί, τουλάχιστον, δεν θα έπλητταν, παρά τη μοναξιά τους. Σε μια εποχή που το χέρι πάθαινε κράμπες από το πολύ γράψιμο, αφού όλα γινόνταν χειρόγραφα, περιθώρια για χασμουρητά και ανιαρές ώρες δεν θα υπήρχαν.

Σημαντικό επίσης θεωρώ και το έγγραφο που αναφέρεται στην προμήθεια της πρώτης τηλεφωνικής συσκευής από το Δήμο. Το ενδιαφέρον πηγάζει όχι μόνο από το ότι μαθαίνουμε εμείς τώρα και θα το ξέρουν πια και οι επόμενοι, πότε πρωτοπήκε αυτή η θαυμάσια συσκευή στο κοινοτικό κατάστημα, αλλά και από τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εξασφάλισή της. Φαίνεται πως υπήρχε εποχή που οι αιρετοί άρχοντες αντιμετώπιζαν με διαφορετικό τρόπο τις εισφορές των δημοτών, που έτσι και αλλιώς, ήταν πολύ λιγότερες.

«Πίναξ αρχαιότητας Διοικητικών υπαλλήλων και κλητήρος Δήμου Αλεξανδρείας».

A/A	Ονοματεπώνυμο	Βαθμός	Φ.Ε.Κ
1.	Δούμας Αθανάσιος	Εισηγητής	1.5.1945
2.	Νούλα Φωτεινή	Γραμματέυς Β	3.9.1951
3.	Μαλιώτας Θωμάς	Γραμματέυς Β	8.2.1956
4.	Μυλωνά Θωμαή	Γραμματέυς Β	2.5.1956
5.	Ευαγγελιά Βιολέτα	Γραμματέυς Β	19.12.1964
6.	Οικονομόπουλος Κωνσταντ.	Γραμματέυς Β	19.12.1964
7	Ματράκας Αριστείδης	Κλητήρ Β	15.5.1955

Εν Αλεξανδρεία τη 4 Ιανουαρίου 1967

Ο Δήμαρχος
Δ. Βετσόπουλος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΓΙΔΑ

Αριθ. Πρωτ. 170

ΓΙΔΑ ΤΗ 17/5/47

ΠΡΟΣ

Τόν κ. Αθανάσιον Δούμαν

Ενταῦθα

Ανακοινοῦμεν ὑμᾶς ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 ἐ.ἐ. ἀποφάσεως τῆς περί ἡμᾶς Διοικήσεως τῆν Κοινότητα Ἐπιτροπῆς, κυρωθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 420 ἐ.ἐ. τοιαύτης τῆς ~~Επαρχίας~~ Ἐπαρχίας Ἠμαθίας διωρίσθητε ὡς εἰδικὸς γραμματεὺς τῆς Κοινότητος ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δραχμῶν τριῶν χιλιάδων (3000) προπολεμικῶν-συμφώνως τῷ Ὀργανισμῷ Ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας -καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως μεταβῆτε παρά τῷ Εἰρηνοδίκῃ Βερροίας καὶ δώσητε τὸν νενόμισμένον τῆς ὑπηρεσίας ὄρκον κατὰ τὸ ἄρθρον 44 τοῦ κώδικος, ἀναλαμβάνοντες εἶτα τὰ καθήκοντά σας.

Ὁ Πρόεδρος Κοινότητος Γιδα

Π. ΜΑΚΡΗΣ

Ἀκριβές ἀντίγραφον
Γιδα τῆ 17/5/47.

Πρόεδρος Κοινότητος

Αποφ. _____

Αριθ. απόφ. 127
232

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΔΑ

Εν Γιδά σήμερα την 28^η του μηνός Αυγούστου
του Έτους 1949 ημέραν της εβδομάδος Κυριακήν
και περί ωραν 10 π. μεσημβρία συνελήθον τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου Γιδά
ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προέδρου αὐτοῦ κ. Πεισιτοτάτου Μπουραϊτά
παρόντων, κατόπιν προσκλήσεώς του, καὶ τῶν μελῶν κ. κ.

- 1) Δημητρίου Μαζέκου
- 2) Αντωνίου Ράπτα
- 3) Γεωργίου Ματοπούλου
- 4) Μιχαήλου Σ. Κολύμα
- 5) Θωμά Πραγιώτην
- 6) Ιωαννῶνου Κουκουλά
- 7) _____
- 8) _____

Ἀπόντων τῶν κ. κ. Βαβιανίου Δωκτῆ

καὶ εὐρεθὲν ἐν νομίμῃ ἀπαρτία προβαίνει εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ 1ου
θέματος τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ κ. Πρόεδρος ἐπαγγέλλεται ἀνεπισημασμένως τὸν κ. Δημήτρου δὲν θάωσ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον συνεδριάσει, ἐπὶ τῷ ἀποδοτικῷ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο ἀποδοτικῶν ὡς ὁρίζεται αὐτοαποδοτικῶν ἢ τοῖς τοῦ Δημητρίου Δημητρίου καὶ Ἄποστ. Πουρλιτοπούλου καὶ μαζέκου ὡς τὸ θάωσ ἀποδοτικῶν.

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

θεωροῦν τὴν πρότασιν αὐτὴν τοῦ κ. Προέδρου ὀρθὴν καὶ νόμιμον. καὶ κατὰ φωνήεντα
κρίσιν ἐξέτισαν φαι τοῦ τῷ φητος αὐτῷ ἀντικαθέτου.

Κ Α Τ Α Π Λ Ε Ι Ο Ψ Η Φ Ε Ι Α Π

Ἐνωμοδοτεῖ ὡφρι τῷ ἀποδοτικῶν, ὡς ὁρίζεται αὐτοαποδοτικῶν, τοῦ Ἀποδοτικῶν Πουρλιτοπούλου τοῦ φητιῶν ἐπὶ ἡμερησίᾳ ἀποδοτικῶν καὶ διὰ τρίτηνον προηγουμένου διάδοτικῶν (τῶν κ. κ. Ἄριε. Μπουραϊτά, καὶ Δημητρίου Μαζέκου μαζέκου ἀποδοτικῶν).

*Εικονιζόμενοι από αριστερά:
Ζώης Γεώργιος (τοπογράφος),
Μαλιώτας Θωμάς (Δ. υπάλληλος),
Δούμας Αθανάσιος (Δ. υπάλληλος),
Μπέρσος Βασίλειος (Δήμαρχος Αλεξάνδρειας),
Φωτεινή Νούλα, Οικονομόπουλος Κώστας (Δ. υπάλληλος),
Βαγγελιά Βιολέτα (Δ. υπάλληλος),
Ματράκας Αριστείδης (κλητήρας)*

Εικονιζόμενοι:

Μαλιώτας Θωμάς (Γραμματέας Β'), Μπέκας Χρήστος, Νούλα Φωτεινή (Γραμματέας), Οικονομόπουλος Κων/νος (Γραμματέας), Δούμας Αθανάσιος (Εισηγητής), Μυλωνά Θωμαή (Γραμματέας), Ευαγγελιά Βιολέτα (Γραμματέας), Μπαλτσής Κων/νος (οδηγός αυτοκ.)

*Μαΐος 1957, Βέροια
Γενική Συνέλευση Μελών
Συλλόγου Δημοτικών Υπαλλήλων Νομού Ημαθίας*

Α.5. Ο Ιωάννης Πετρίδης (1899-1964), πρώτος αιρετός Δήμαρχος του Γιδά

*Ιωάννης Πετρίδης
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας*

Πρώτος αιρετός δήμαρχος του Δήμου Γιδά υπήρξε ο Ιωάννης Πετρίδης, για τον οποίο θεωρώ χρέος να κάνω μια ξεχωριστή αναφορά.

Χωρίς να υποτιμώ και να παραγνωρίζω την προσφορά και το έργο όλων ανεξαιρέτως των συμπολιτών μας, που στο παρελθόν και κάτω από δύσκολες συνθήκες εργάστηκαν για το κοινό καλό της Κοινότητας ή του Δήμου, πρέπει να ομολογήσω ότι από την πληροφόρηση που έχω, ο αείμνηστος Ιωάννης Πετρίδης υπήρξε ο πρωτοπόρος της προσφοράς.

Γεννήθηκε το 1899 στο Ηράκλειο Κρήτης. Πολέμησε στον πόλεμο της Μικράς Ασίας ως αξιωματικός και το 1922, μετά την κατάρρευση του μετώπου, ήρθε και εγκαταστάθηκε στην πόλη μας.

Αρχικά ασχολήθηκε με τη γεωργία και στη συνέχεια, την περίοδο 1937-38 ίδρυσε μια μεγάλη, για την εποχή εκείνη, επιχείρηση καλλιέργειας και επεξεργασίας κανναβιού, από το οποίο κατασκευάζεται το λινάρι και μια σειρά ακόμα προϊόντα. Στις εγκαταστάσεις μέσα στο Βάλτο και στο εργοστάσιο των Γιαννιτσών, βρήκαν θέση εργασίας πολλές δεκάδες εργατών. Ασχολήθηκε και με το συνδικαλισμό του αγροτικού κλάδου, με αποτέλεσμα να διατελέσει επανειλημμένα, μεταξύ των ετών 1948-1964 αντιπρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Από τα πρώτα σημαντικά έργα του υπήρξε η ηλεκτροδότηση, αρχικά του Γιδά και στη συνέχεια των συνοικισμών. Για το σκοπό αυτό συνάφθηκαν δάνεια, το πρώτο της τάξεως των 500.000 δραχ. και το δεύτερο 1.300.000 δραχ. Οι πληροφορίες μου μάλιστα λένε, πως για να

επιτύχει την έκδοση του δεύτερου δανείου έφτασε να αυτοθυσιαστεί πολιτικά, διότι υπέκυψε στην απαίτηση τοπικού κυβερνητικού Βουλευτή, ο οποίος έθεσε ως όρο για τη λήψη του δανείου, τη μεταπήδησή του στις τάξεις του κυβερνητικού του κόμματος. Ο Πετρίδης, που έθετε πάντοτε το συμφέρον του δήμου και των δημοτών πάνω από το προσωπικό του συμφέρον υπέκυψε, οπότε πήρε μεν το δάνειο, έχασε όμως πανηγυρικά τις επόμενες εκλογές! Το γεγονός σχολιάστηκε ευρύτατα. Παραθέτω παρακάτω μικρό, αλλά χαρακτηριστικό σχόλιο της εφημερίδας «ΑΣΤΗΡ» της Βεροίας, με ημερομηνία 22.11.1954, που αναφέρεται σε αυτό το γεγονός.

Ανάμεσα στα σημαντικά του έργα συγκαταλέγεται επίσης η αγορά φορτηγού αυτοκινήτου, ανατρεπόμενου, ώστε να εξυπηρετούνται οι ανάγκες του δήμου, που επιδίεται την περίοδο αυτή στην πρώτη χαλικόστρωση των δρόμων, οι οποίοι ως τότε ήταν χωματόδρομοι, με λάσπες το χειμώνα και σύννεφα σκόνης το καλοκαίρι. Με δική του απόφαση ανοίχτηκε και ασφαλτοστρώθηκε ο κεντρικός δρόμος της πόλης, μήκους 1700 μ., που κατά τη συνήθεια της εποχής βαφτίστηκε οδός Βασιλέως Γεωργίου του Α'. Διαπλατύνθηκε ο δρόμος προς το Καψοχώρι, έγινε η μετονομασία του Γιδά σε Αλεξάνδρεια. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο γεγονός, ότι επί των ημερών του ιδρύθηκε στην πόλη μας από το Γεώργιο Ψυχούλα, στον οποίο θα επανέλθουμε παρακάτω, το πρώτο ιδιωτικό γυμνάσιο, ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα που αποτέλεσε σταθμό στην πορεία και στην ιστορία του Γιδά.

Σαράντα και πλέον χρόνια μετά την αποχώρηση του Ι. Πετρίδη από την ενεργό κοινοτική δράση και λίγο αργότερα από τη ζωή, ο συντάκτης αυτού του βιογραφικού σημειώματος δεν έχει την αυταπάτη ότι εξαντλεί όσα ο μακαρίτης δήμαρχος μπόρεσε να οραματιστεί, να θεμελιώσει και να ολοκληρώσει. Εκείνο που με κάθε ειλικρίνεια μπορεί να καταθέσει είναι το «καλό όνομα», η αγαθή μνήμη που άφησε πίσω του ο Ι. Πετρίδης. Υπήρξε ο άνθρωπος που μπήκε στην πολιτική πλούσιος και έφυγε πολύ φτωχότερος. Αυτό, αν δεν τα λέει όλα, πάντως λέει πολλά.

Τω καιρώ εκείνω

"Ξεφυλλίζοντας" το παρελθόν ...

Ο κ. Ι. Πετρίδης Δήμαρχος Αλεξανδρείας απέτυχε κατά τας Δημοτικές Εκλογάς της χθες. Η καταψήφισή του οφείλεται εις το γεγονός της μεταστάσεώς του από τον βενιζελισμόν εις τον Συναγερμόν.

Δήμαρχος Αλεξανδρείας εξελέγη ο κ. Βετσόπουλος.

Αστήρ Βεροίας. Δευτ. 22 Νοε. 1954

Πετρίδης Ιωάννης, Δήμαρχος Αλεξάνδρειας
Γεννήθηκε το 1899 και απεβίωσε το 1964 στην Αλεξάνδρεια

Ο Δήμαρχος Ιωάννης Πετρίδης στο γραφείο του υπογράφει τη σύμβαση ρευματοδότησης της Αλεξάνδρειας από το Βέρμιο. Η σύμβαση υπογράφηκε το 1953 ενώπιον των αρμοδίων διευθυντών του Βερμίου Βεροίας

28 - 10 - 1950. Μπροστά από το Δημοτικό κατάστημα του νεοσύστατου Δήμου Γιδά. Το πρώτο αιρετό Δημοτικό Συμβούλιο μαζί με υπαλλήλους του Δήμου Γιδά. Στη φωτογραφία διακρίνονται: στο κέντρο μπροστά, ο πρώτος αιρετός Δήμαρχος της πόλης μας Ιωάννης Πετρίδης, και δεξιά, ο Αντρέας Κυρόπουλος (Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου), Στεφ. Γιαννόπουλος, Κούγκας Γεώργιος (Δημοτικός Εισπράκτορας), Αθανάσιος Δούμας (γραμματέας), Φωτεινή Νούλα (γραμματέας), Κούγκας Θωμάς, Μανωλόπουλος Κων/νος, Ευαγγελία Γιαννοπούλου, Γεώργιος Κουκουλούδης, Θωμάς Οικονομόπουλος. (Από το αρχείο του Ανδρ. Κυρόπουλου)

Γ Τ Η
1 2
ΣΤΟΥ 1964

Διευθυντής Τυπογραφείου
ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΠΑΤΣΙΚΑΣ

Γραφεία Τυπογραφεία
ΝΗΚ. ΠΛΑΣΤΗΡΑ
Τηλ. 71 - Αλεξάνδρεια

ΠΑΝΔΗΜΟΣ ΕΓΕΝΕΤΟ Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΩΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΕΤΡΙΔΗ

Ἄπερ ὡσεν εἰς τὸ ἐν Θεο γλου καὶ ὁ γενικός γραμμασ αυλον κη νοσοκομείον Α. Χ. τεύς τοῦ Δήμου κ. Ἄθ. Δού Ε. Π. Α., ὅπου ἔχεν εἰσαχθῆ μας ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλή- ἐστάτως πρὸς νοσηλείαν, λων τοῦ Δήμου καὶ ἐξήσαν ὁ τεύς Δημάρχος Ἄλεξαν- τὴν θρᾶσιν τοῦ μεταστάτος θρεας Ἰωάννης Πετριδης. ὡς χρηστοῦ οἰκογενειάρχου, Ἦ κηδεῖ τοῦ ἀποθῶσαν ὡς στελέχου, τοῦ ἀγροτικοῦ τος ἐγένετο τὴν Ἰθην π.μ. συνεταριστικοῦ κινήματος τῆς Γρ της με συμμετοχὴν καὶ ὡς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ πεντων τῶν κατοίκων τῆς ἀνθρώπου, ὅστις φεύγοντας τολεως μετ. Μετὰ τὴν νε- ἀπὸ τὴν ζωὴν ἀφήκεν κοινω κρῶπιον ἀκολουθῶσαν ἀπε- φελῆ ἔργα τὰ ὅποια φέρου χρετησαν τὸν νεκρὸν οἱ κ. προσωπικὴν σφ. γιδα τοῦ κ. Πιπτιποτόλου Χαρλάου μεταστάτος, ὡς ὁ ἠλεκτρο Διμάρχος Ἄλεξανδρίας, Ἄν φωτισμός τῆς πόλεως, ἡ ἐ- θρεας Κυρόπουλος ἐκ μέ- σφαλτόστρωσις τῆς κιν. ρι- οιος τῆς Ε. Γ. Σ. Ἄλεξανδρεί- κῆς λεωφόρου, ἡ ὅποια ἔδω α. Γ. Βιτσιειάδης ἐκ μέ- σεν εἰς τὴν Ἄλεξάνδρειαν ουσ τῆς Πινελληνίου Ε. Γ. τὴν θμιν πόλεως. Εἰ τῶν Σ ὁ Ἰτιεὸς κ. Ἄμπτιζό- ἡμερῶν τοῦ ἐχαράχθησαν

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

Η αρχαιότερη εφημερίδα της Αλεξάνδρειας "ΛΑΟΣ" της οικογένειας Ζήση Πατσικά. Γράφει στο πρωτοσέλιδο για τον θάνατο του Ιωάννη Πετριδῆ.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ
τῆς περασμένης
ἐβδομάδος

« Λ Α Ο Σ »

Κάτι σὰν μνημόσυνο

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΤΗΣ

Γράφει ὁ Κωστής Μεταξᾶς

Στὸ κέντρο τοῦ εὐφροῦ κάμ που τῆς Ἡμισθίας εἶναι κτισμέ νη ἡ ὡραία πόλις Ἄλεξάνδρεια με τὸς 10,000 καὶ πλεον κα- τοίκους τῆς. Οἱ ὑπεράνωτες προσπάθειες τοῦ δραστηρίου Δημάρχου τῆς κ. Χαριλάου Παπποστόλου καὶ τῶν ἀξιωμ αυ- νεργατῶν τοῦ διὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς πόλεως σ' ἄλους γελικά τοὺς τομείς διὰ τὴν καταστή σου ἀξίαν τοῦ ὀνόματός τῆς, κοῦ φέρνει ἀθελὰ σὲ τὸν πρῶτο τῆς Δημάρχου τὸν ἀεμιη στο Γίανη Πετριδῆ ποὺ τὴν ἀ- γάπησε τόσο ὅσο καὶ τὴν γεῖ- τεράν του Κρήτη. Μόλις ἡ κω μόπολις προήχθη σὲ Δήμο καὶ ἐξελέγη πρῶτος δήμαρχος τῆς σὰν πρῶτη τοῦ φροντίδα ἔθεσε τὴν μετονομασία τῆς πόλεως καὶ με ἐπόνους ἐνεργείας στὴν ἐπιτροπὴ τοπωνυμῶν τοῦ Ὑ- πουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐ- πιτυγχάκει τὴν διὰ Βασ. Διατάγ ματος μετονομασίαν τῆς πόλε- ως ἀπὸ Γιδά, εἰς Ἄλεξάνδρεια.

Εἶναι ἀχαριστία, εἶναι ἀγκυ- μωσύνη ἐναντι τῆς ἱστορίας νὰ μὴ ἔχομε δώσει τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τέκνου τῆς Μακεδονίας ὀστερα ἀπὸ τὸ πέρασμα τῶων αἰώνων σὲ κοσμιὰ πόλη τῆς πατρίδος μας, ὅταν πολλὰς πό- λεις ἔδεικν κρατῶν φέρουν τὸ ὄνομα του. Μετὰ τὴν μετονομα- σία τῆς πόλεως σὰν δήμαρχος πλεον τῆς Ἄλεξανδρείας κειῖρ χεται στὰς Ἀθήνας γιὰ τὴν σὺ- κηφὴ μακροπροθέσμου δακίου γιὰ τὴν ἀσφαλτόστρωση τῶν ὁ- δῶν, τὸν ἐξωραισμό τῶν πλα- τεϊῶν καὶ τὴν βελτίωση καὶ ἐπέκταση τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ

πόσον ἐπὶ τῆς πόλεως ὅσον καὶ εἰς τοὺς εἰς αὐτὸν ὑπαγομῆ νους συνοικισμούς. Γιὰ τὴν σὺ- ναφὴ τοῦ ἐνωτέρου μεγάλου θα- κείου μεταβαίνει σὲ ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ ζητεῖ ἀκροαση ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν, Πολυάσχολος ὁ ὑπουργὸς καὶ λογομῆρας τὴν πρόσφατον μετονομασίαν τῆς πόλεως μας, εἰς Ἄλεξάνδρεια, ἐφαντάσθη ὅτι θὰ ἔχη τὴν τιμὴν νὰ ὑποδεθῆ τὸν Δημάρχου τῆς Ἄλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου.

Καλεῖ ἀμέσως τοὺς ὑπαλλή- λους τῆς ἐθιμοτυπίας σὲ γρα- φεῖο του καὶ ἕναν διερμηνῆ γλωσσικὴν τῆς Ἀραβικῆς καὶ με- σοβαρὸ ὕφος περμῆνει τὸν ἐθ- νον ἐπίσημον ...

Τὶ θεπληξίς ὅμως ὅταν ὀντι τοῦ ἔθμου δημάρχου εἰσήλθεν σὲ τὸ ὑπουργικὸ γραφεῖο ὁ ἀει- μνητος Ἰωάννης Πετριδῆ! Ὁ ὑπουργὸς ἀφῆσε τὸ σοβαρὸ ὀ- φος, γέλασε με τὸ πάθμᾶ του, ἔσφιξε τὸ χεῖρ του καὶ τοῦ εἶ- πε ἐπὶ λέξει: «Τὸ πάθμᾶ μου εἶναι ἕνας καλὸς οἰωνός, φανε- ρῶνει ὅτι ἡ πόλις σας θὰ φανῆ ἀναταξία τοῦ κῆου ὀνομάτος τῆς καὶ ἐράμμιλος τῶος κάποτε τῆς τόσο ἱστορικῆς Ἄλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου».

Πολλὰς καὶ μεγάλας πόλεις εἶχε στὴν ἀρχαιότητα ἡ ἱστορι- κῆ Ἡμισθία ἔχην τῶν ὀποίων κάθε τόσο ἀνασύρονται ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴν σκαπάνη καὶ νὰ ποὺ ἡ ἱστορία ἔχει τὸν κύκλον τῆς ἔθιν εἶναι ἀπίθανο με τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου νὰ ξεκινηθῆ μωρηγῆσῶν νέες πολυἀνθρωπῆς πόλεις!

Κ. ΜΕΤΑΞΑΣ

Συντάκτης του άρθρου είναι ο Κώστας Μεταξᾶς, δάσκαλος Νεοχωρίου, συνεργάτης της εφημερίδας "ΛΑΟΣ".

“Το κονάκι του Δ. Βετσόπουλου”

Το κονάκι της οδού Μακεδονομάχων αποτελεί αναμφισβήτητα το αρχαιότερο οίκημα της πόλης μας. Χτίστηκε περί το 1875 από Τούρκους αξιωματούχους και αφού πέρασε στα χέρια διάφορων ιδιοκτητών κατέληξε, μετά την απελευθέρωση, στο γιατρό και Δήμαρχο του Γιδά Δημ. Βετσόπουλο. Δυστυχώς, το ιστορικό αυτό κτήριο εγκαταλείφθηκε μετά το θάνατο του γιατρού (1972) και σήμερα είναι ένα ερείπιο.

Α.6. Ο Δήμαρχος Δημήτριος Βετσόπουλος (1885-1972)

*Βετσόπουλος Δημήτριος
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας*

Μια άλλη μορφή, που άφησε τη σφραγίδα της στη μικρή μας πόλη είναι ο αείμνηστος αιρετός Δήμαρχος Δημ. Βετσόπουλος.

Όπως ο Ι. Πετρίδης, έτσι και ο Δ. Βετσόπουλος δεν υπήρξε γέννημα του Πιδά. Γεννήθηκε στην Περσόγιαννη των Ιωαννίνων το 1885. Στην πόλη μας ήρθε το 1918 με την ιδιότητα του γιατρού. Σήμερα με τη γενικευμένη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ασφάλιση, με τις άπειρες ιατρικές ειδικότητες, με τα Κέντρα Υγείας, με τα Νοσοκομεία σε κάθε πόλη, είναι αδύνατο να συλλάβουμε την αξία ενός τέτοιου επιστήμονα στις αρχές του εικοστού αιώνα, με μια νοσηρότητα μάλιστα, λόγω ελονοσίας και φθίσης, φοβερή.

Οι γιατροί της εποχής εκείνης, τουλάχιστον στην ύπαιθρο, ασκούσαν γενική ιατρική, ακόμα και παιδιατρική και καλούνταν να αντιμετωπίσουν, με μόνο όπλο το στηθοσκόπιο, όλα τα είδη των ασθενειών.

Η αποδοχή τους από τον κόσμο ήταν καθολική. Απολάμβαναν το σεβασμό και την εκτίμηση όλων.

Ένας τέτοιος γιατρός υπήρξε και ο Δημ. Βετσόπουλος, τον οποίο καθιστούσαν ακόμα πιο σεβαστό η ακεραιότητα του χαρακτήρα του, η ευσυνειδητή άσκηση του επιστημονικού και βαθύτατα ανθρωπιστικού έργου, όπως και το επιβλητικό του παράστημα.

Η πόλη μας τον τίμησε και όσο ζούσε, αναδεικνύοντάς τον πρώτο δημότη, αλλά και μετά το θάνατό του, δίνοντας το όνομά του στον πιο κεντρικό δρόμο, που ως τότε ονομαζόταν οδός Βασιλέως Γεωργίου του Α΄.

Τα αισθήματα της κοινής γνώμης εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο το Δημοτικό Συμβούλιο,

που συνήρθε έκτακτα στις 08.11.1974, με σκοπό την «απονομή τιμών εις τον αποβιώσαντα αιρετόν Δήμαρχον Αλεξανδρείας ιατρόν Δημήτριον Βετσόπουλον».

Τις σπουδαίες υπηρεσίες του όμως, που δεν έπαψε να τις προσφέρει ουσιαστικά σε όλο το Ρουμλούκι, ακόμα και την περίοδο της Κατοχής, αναγνώρισε και η επίσημη Πολιτεία. Του απένευμε το Χρυσό Σταυρό του Τάγματος Γεωργίου.

Αν σε μας επιτρέπεται να εκφράσουμε ένα μεταθανάτιο παράπονο προς το Πατρό, αυτό δεν είναι άλλο από την πικρία και την απογοήτευσή μας προς τους κληρονόμους του, διότι άφησαν το ιστορικό Κονάκι, την κατοικία του και προτύτερα ακόμα κατοικία του τοπικού Τούρκου αξιωματούχου, πριν από την απελευθέρωση του 1912, να ερημώσει και σχεδόν να καταρρεύσει, ενώ το ξυλόκτιστο αυτό οίκημα αποτελεί ένα κομμάτι από την τοπική ιστορία και έπρεπε να αξιποιηθεί ανάλογα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α

Έκ του πρακτικού της υπ' αριθ. 12ης

συνεδριάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Αλεξανδρείας.

Αρ.θ. Αποφάσεως 102 | 19 74

Περίληψις

« Περὶ ἀπονομῆς τιμῶν εἰς τὸν ἀποβιώσαντα αἰρετόν Δήμαρχον

Ἀλεξανδρείας Ἰατρόν Δημήτριον

Βετσόπουλον, - 8ην

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν τῇ Δημοτικῇ Καταστάσει, σήμερον τῆν 8ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1974 ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Παρασκευῆν καὶ ὥραν 5 μ.μ. συνήλθεν εἰς συνεδρίασιν τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀλεξανδρείας κατὰ πιν τῆς ἀπὸ 3677/30.ΙΟ.74 ἐγγράφου προσκλήσεως τοῦ Προέδρου, ἐπιδοθείσης εἰς ἕνα ἑκαστον τῶν συμβούλων, συμφώνως τοῖς ἀρθροῖς 59 καὶ 186 τοῦ Δημοτικοῦ καὶ Κοινοτικοῦ Κώδικος.

Ἀφ' οὗ διεπιστώθη ὅτι ὑφίσταται νόμιμος ἀπορία, δεδομένου ὅτι ἐπὶ συνόλου 15 μελῶν εὐρέθησαν παρόντα 13 ἦτοι :

Παρόντες

1. Ἀποστ. Λένος	9. Κων. Μπεσουρόπουλος
2. Καρ. Παπαποστόλου	10. Γεωρ. Λουκουλούδης
3. Γεωρ. Βαχούρας	11. Κων. Χαλμπάντης
4. Καρ. Λεϊωκίδης	12. Νικ. Μηνοπούλος
5. Γεωρ. Μαμουτάκης	13. Κων. Μηλιόπουλος
6. Βασ. Πουρλιωτόπουλος	14. _____
7. Κων/νος Λουμίδης	15. _____
8. Ἀναστ. Παπαγεωργίου	

Ἀπόντες

- 1) Στεφ. Γιαννόπουλος, 2) Ἀδ. Μαργαρίτης

οἷτινες δὲν προσήλθον καίτοι νομίμως κληθέντες.

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καθ' ἣν ἐπίσης κληθεῖς κατὰ τὴν παράγραφον 4ῃ τοῦ ἀρθρου 77 τοῦ κώδικος παρευθὶ ὁ Δήμαρχος κ. Καραλάμπος Ἀρβίκος

Εἰσηγούμενος ὁ κ. πρόεδρος τὸ ὑπ' αριθ. 102 θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐξέθεσεν ὅτι ἀνοῦσαν τοῦ κ. προέδρου ἐκθέσαντος εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ὅτι ὁ αἷμος υποχρεωτικὴ νέ τιμῆση τῶν ἀποβιώσαντα αἰρετόν Δήμαρχον Ἀλεξανδρείας Ἰατρόν Δημήτριον Βετσόπουλόν ὅστις ἐπὶ

πεντήκοντα και πλέον έτη προσέφεραν πολλαπλές υπηρεσίας ως Ιατρος και έ συνεχεία ως Δήμαρχος εις τους κατοίκους του Δήμου και περιοχής γενικώτερον και προτεινάντος όπως εις ένδειξιν τιμής και εύγνωμοσύνης ονομασθή η κεντρική οδός της πόλεως Αλεξανδρείας από Βασιλέως Γεωργίου εις οδόν ΔΗΜΑΡΧΟΥ-ΙΑΤΡΟΥ ΒΕΤΣΟΠΟΪΛΟΥ και καλέσαντος ένα άποφανθή.-

Τό Δημοτικόν Συμβούλιον

Αίσθανόμενον πλήρως τά προεκτεθέντα και ότι τοῦτο άποτελεϊ φόρον τιμής κ εύγνωμοσύνης άμα θέ και εκπλήρωσιν χρέους προς τον άποβιώσαντα αίρετόν Δήμαρχον-Ιατρόν Δημήτριον Βετσοπούλου η ονοματοθεσία της κεντρικής οδού εις οδόν ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΒΕΤΣΟΠΟΪΛΟΥ.

Ίδόν και τάς διατάξεις του άρθρου 26 του κώδικος περί Δήμων και Κοινοτήτων Νομοθεσίας έν συνδυασμῶ προς τάς τοιαύτας του Ν.Α.3913/58.

Αποφαίνεται Ομοφώνως

Α) εγκρίνει όπως η οδός Βασιλέως Γεωργίου Α΄ ητις άρχεται από της οδού, μεγ. Αλεξάνδρου μέχρι της οδού Αλευθ.Βενιζέλου μετωνομασθή εις οδόν Δημάρχου-Ιατροῦ Δημητρίου Βετσοπούλου, εις δε τάς σχετικές πινακίδας θά άναγραφῆ "ΟΔΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ Δ.ΒΕΤΣΟΠΟΪΛΟΥ" εις ένδειξιν τιμής και εύγνωμοσύνης προς τον έν λόγω άποβιώσαντα αίρετόν Δήμαρχον Ιατρόν Δημήτριον Βετσοπούλου οστις εξέλεγη υπό των κατοίκων αίρετός Δήμαρχος τό έτος 1955 μέχρι του έτους 1959 από του έτους τούτου μέχρι 1964 διετέλεσεν Δημοτικόν Σύμβουλος και από του έτους 1964 μέχρι αρχάς Μαΐου 1967 διετέλεσεν Δήμαρχος οτε και απελύθη και κατά την περίοδον της Δημαρχίας του εξέτελέσθησ άξιόλογα έργα επί πλέον δε ως Ιατρος κατά τό διάστημα της κατοχής έν συνεργασίᾳ μετά του Ελληνικού Άρσενου Σταυρού προσέφεραν πλείστας υπηρεσίας εις τους πάσχοντάς κατοίκους και γενικῶς ως Ιατρος από του έτους 1918, χρονολογία εγκαταστάσεώς του έν Αλεξανδρεία μέχρι σχεδόν του θανάτου του προσέφερε άξιολόγους υπηρεσίας εις άπασάν την περιοχήν Δήμου Αλεξανδρείας μετά των περίεξ 30 και πλέον χωριών.

Η παρούσα άπόφασις έλαβεν αριθ.Αριθ.102.

Βεξαντηθέντων των θεμάτων της ήμερησίας διατάξεως, λύεται η συνεδρίασις

Αφ' ὧ συνετάγη τό παρόν πρακτικόν και ύπογράφεται ως έπεται.

Τό Δημοτικόν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

Εύ-έλη

Επονται αϊ ύπογραφαί

Αριθμός απόφασις
Αλεξανδρείας τη 20.11.74

Πρόεδρος
ΠΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΔΡΑΚΟΣ
ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ

Ενθύμιον Ορκωμοσίας εκλογείσης Δημοτικής Αρχής έτους 1954, Αλεξάνδρεια τη 4/2/55

*Ο Δήμαρχος Δ. Βετσόπουλος και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου
κατά την ημέρα της ορκωμοσίας 1959.*

Α.7. Δήμαρχος Χαρίλαος Παπαποστόλου (1928-1987)

*Χαρίλαος Παπαποστόλου
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας
από 1.6.1967 έως 25.9.1968
και από 9.7.75 έως 31-1281*

Ο πρόωρα χαμένος Χαρίλαος Παπαποστόλου, μπήκε πολύ νωρίς στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Διετέλεσε για πρώτη φορά δημοτικός σύμβουλος την περίοδο 1955-1959 και εκλέχτηκε δήμαρχος για την τετραετία 1964-67. Καθήκοντα δημάρχου άσκησε και στο διάστημα 01.06.1967-25.09.1968, αυτή τη φορά όμως διορισμένος από τη στρατιωτική κυβέρνηση των Συνταγματαρχών.

Τέλος με εκλογές επανήλθε στο δημαρχιακό αξίωμα και παρέμεινε από 09.06.1975 έως το 1981.

Σχετικά με το έργο που επετέλεσε, στην «Εγκυκλοπαίδεια Δήμων και Κοινοτήτων Ημαθίας» διαβάζουμε: «Τα έργα τα οποία ετελέσθησαν επί των ημερών του είναι η ανέγερσις νέας, συγχρονισμένης Δημοτικής Αγοράς, η ανέγερσις συγχρονισμένων Δημοτικών Σφαγείων, η ανέγερσις Τουριστικού Περιπτέρου και η βελτίωσις της καταστάσεως των οδών της πόλεως».

Α.8. Ο Δήμαρχος Δημήτρης Μπρουσκέλης (1933-1993)

*Δημήτρης Μπρουσκέλης
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας
από 1.1.1982
έως 31-12-1990*

Ο Δημήτρης Μπρουσκέλης γεννήθηκε στην Καψόχωρα του Δήμου Αλεξάνδρειας το 1933 από γονείς Ηπειρώτες. Τελειώνοντας το Γυμνάσιο στη Βέροια, σπούδασε στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία εργάστηκε ως δικηγόρος στην Αλεξάνδρεια. Υπήρξε Γραμματέας της ΕΔΗΝ Νομού Ημαθίας τη δεκαετία του 60, ιδρυτικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ στο Νομό και υποψήφιος Βουλευτής το 1974 με το ΠΑΣΟΚ

Διετέλεσε Δήμαρχος στην Αλεξάνδρεια από το 1982 έως το 1990, οπότε άλλαξε τη μορφή της πόλης. Επί των ημερών του πραγματοποιήθηκαν ή θεμελιώθηκαν τα εξής έργα:

- Το Κέντρο Υγείας
- Το ΚΑΠΗ
- Το Δημοτικό Αμφιθέατρο
- Η Φιλαρμονική και η Χορωδία
- Το Πνευματικό Κέντρο
- Τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης

Παντρεύτηκε τη Συμβολαιογράφο Λέλα Μάλαμα και απέκτησαν δυο παιδιά.

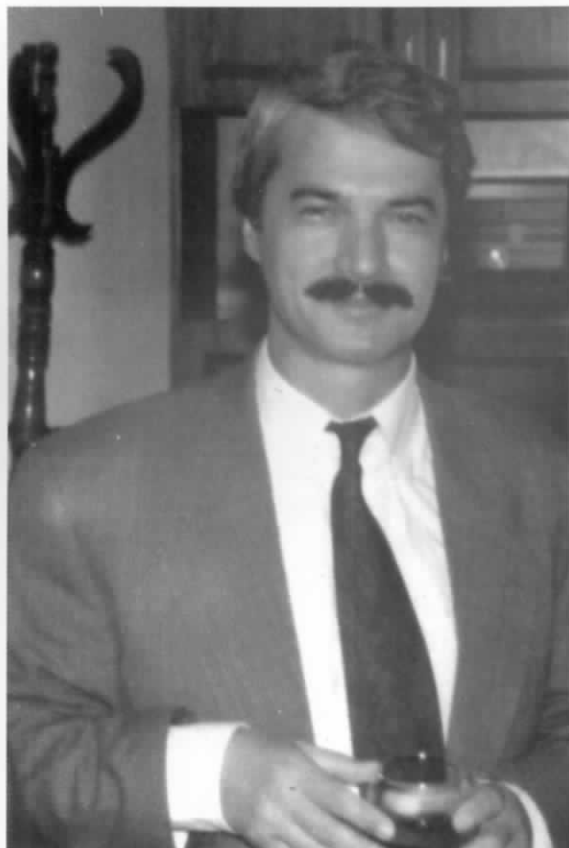
Πέθανε στις 4.6.1993

*Μπέρσος Βασίλειος
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας από το 21 - 9 - 1968 έως 25 - 8 - 1971*

*Δράκος Χαράλαμπος
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας από 1974 έως 1975*

*Πουρλιωτόπουλος Φώτης
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας από το 1991- 1994*

*Δημούλης Ιωάννης
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας από το 1995 - 2002*

*Γκιόνουγλου Χαράλαμπος
Δήμαρχος Αλεξάνδρειας από το έτος 2003*

A/A	ΗΜΕΡΟΜ. ΑΝΑΛΗΨ. ΚΑΘΗΚ.	ΠΡΟΕΔΡΟΣ- ΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	14.07.1938- 16.09.1940	Μπέρσος Δημ.	Ασημακόπουλος Ασημ. Κουρκουτάς Θ., Ράπτης Αντ., Στάθαρος Νικ.	Απόφαση Γενικής Διοίκησης Μακεδονίας (=Γ.Δ.Μ.)
2	16.09.1940	Γιαννιώτης Μερκ		Απόφαση Γ.Δ.Μ.
3	07.11.1940	Μπουράτσης Αριστ.		23.02.41 παραιτείται.
4	23.02.1941	Γιαννιώτης μερκ.	Κούγκας Θωμ. Κουρκουτάς Θ.. Στάθαρος Νικ.	30.10.41 η Γ.Δ.Μ. παύει το Δημ. Συμβούλιο
5	30.10.1941	Οικονομόπουλος Αθαν.	Κυρόπουλος Θ. Παπαεμμανουήλ Γρηγ., Κουρκουτάς Θ.	25.09.43 η Γ.Δ.Μ. παύει το Δημ. Συμβούλιο
6	25.09.1943	Μπουράτσης Αριστοτ.	Νοτόπουλος Κ. Δοτσιόπουλος Γ. Μπέρσος Δημ.	
7	-06.1944			Η αλλαγή Προέδρου γίνεται, με απόφαση του Επάρχου, διότι ο Γιαννιώτης Μερκ. συλλαμβάνεται από τις κατοχικές αρχές
8	24.03.1945	Μακρής Παναγ.	Ναλμπάντης Κ. Κατσούλης Κων. Νοτόπουλος Κ. Κουρκουτάς Θ. Τζιουβάρια Ευάγ.	
9	11.08.1945	Μακρής Παναγ.	Νοτόπουλος Κ. Κατσούλης Γ. Δούρας Αθαν., Νουσιόπουλος Α.	Σε μεταγενέστερη φάση διορίστηκαν και οι: Μπαμπίνιας Σωτ., Μπέρσος Δημ.
10	26.02.1946	Οικονομόπουλος Αθαν.,	Νουσιόπουλος Α. Ναλμπάντης Κ. Συμεωνίδης Γ. Γκλαβίνας Μιχ. Πρόιος Γρηγ. Μπουράτσης Αρ. Δ(Ντ)ελιόπουλος Γεώργ.	Το προηγούμενο συμβούλιο παύθηκε με απόφαση της Γ.Δ.Μ.
11	03.05.1946	Μπουράτσης Αριστοτ.	Μπέρσος Δημ. Μακρής Χρ. Κούγκας Νικ. Μηνόπουλος Αρ. Δούμπης Διονύσ. Νοτόπουλος Κ. Κοτσιφτόπουλος	Το προηγούμενο συμβούλιο παύθηκε με απόφαση της Γ.Δ.Μ.

			Θωμ.	
12	26.04.1947		Μπουράτσης Αρ. Μακρής Χρ. Μηνόπουλος Αρ. Δούμπης Διον., Κούγκας Νικ.	Το προηγούμενο συμβούλιο παύθηκε με απόφαση του Υπουργού Βόρειας Ελλάδας Ροδόπουλου Κωνστ.
13	09.02.1948	Ράπτης Αντ. Πρώτος Δήμαρχος		Στις 09.02.1948 η Κοινότητα Γιδά αναβαθμίστηκε σε Δήμο
14	01.06-1948	Ράπτης Αντ		
15	04.09.1948	Ράπτης Αντ.		
16	02-01.1951 έως 31.12.1954	Πετρίδης Ιωάν	Κυρόπουλος Ανδρ., Πρόεδρος Δημοτ. Συμβ.,(=Π.Δ.Σ.) Γιαννόπουλος Στ. Κούγκας Θωμάς, Μανωλόπουλος Κωνστ. Κουκουλούδης Γ. Οικονομόπουλος Θωμάς	Το πρώτο αιρετό Δημοτικό Συμβούλιο
17	01.01.1955 έως 31.12.1959	Βετσόπουλος Δημήτρ.	Μανωλόπουλος Κωνστ., Π. Δ. Σ. Πουρλιωτόπουλος Κωνστ. Κουτλής Αργ. Καραλή Μαρ. Παπαποστόλου Χαρίλ. Γιαννόπουλος Στ. Πρόιος Γρηγ., Συμεωνίδης Γ. Ναλμπάντης Κ. Δούρας Αθαν., Ράπτης Αντών.	
18	01.01.1960 - 31.12.1964	Βετσόπουλος Δ.	Παπάζογλου Π., Π.Δ.Σ., Γιαννόπουλος Στ. Μιλκόπουλος Β. Μαυρόπουλος Σ. Πετρίδης Ιωάν. Πασχαλιώρης Γ. Λαφαζιχάνης Λ. Συμεωνίδης Γ.	
19	01.01.1964	Παπαποστόλου Χαρίλ.	Κοσμίδης Κ. Λένος Απόστ. Γιαννόπουλος Στ. Βαβούρας Γεώρ. Μαμουτάκης Γ.,	

			Παπαποστόλου Χαρ., Μαργαρίτης Αδ., Παπαγεωργίου Α. Ναλμπάντης Κ. Κουκουλούδης Γ. Μπεσυρόπουλος Κωνστ. Πουρλιωτόπουλος Βασ. Μηνόπουλος Νικ. Τσιτσανόπουλος Κωσντ. Στειακάκης Χαρ.	
20	27.04.1967	Παπαποστόλου Χαρίλ.		
21	21.09.1968 έως 25.08.1971	Μπέρσος Βασίλ.	Κωβαίος Στ. Κοσμίδης Κων. Μαργαρίτης Αδ Παπαγεωργίου Αθαν. Μαυρόπουλος Σ. Παπαεμμανουήλ Δημ.	Διορισμένος από τη Στρατιωτική Κυβέρνηση της 21.04.1967
22	26.08.1971 έως 09.09.1974	Μπουράτσης Δημ		Διορισμένος από τη Στρατ. Κυβέρν. της 21.04.1967
23	10.01.1974 έως 16.05.1975	Δράκος Χαράλ., Ειρηνοδίκης	Λένος Απόστ. Παπαποστόλου Χ.αρίλ. Βαβούρας Γ. Στειακάκης Χ. Μαμουτάκης Γ. Πουρλιωτόπουλος Βασ. Κοσμίδης Κων. Παπαγεωργίου Α. Μπεσυρόπουλος Κωνστ. Κουκουλούδης Γ. Μηνόπουλος Κ. Γιαννόπουλος Στ. Μαργαρίτης Αδ.	
24	09.07.1975 έως 31.12.1981	Παπαποστόλου Χαρίλ.		
		Δημ. Σύμβουλοι 1982-1985	Δημ. Σύμβουλοι 1986-1990	
25	01.01.1982	Μπρουσκέλης	Μπρουσκέλης	

	έως 31.12.1990	<p>Δημ., Δήμαρχος</p> <p>Πουρλιωτόπουλος Φώτ. Απατσίδης Βασ. Παπαδόπουλος Α Αναστασιάδης Β Οικονομόπουλος Νικ. Σταματόπουλος Δ. Μίχος Γ. Κοκοβίδου Ε. Κυριάκου Ι. Μαραγκός Χρ. Κυρόπουλος Α Καραμπουρνιώτης Νικ. Κουκουλούδης Γ. Μεσσαλάς Νικ. Χατζόπουλος Σ. Γωγόπουλος Αντ. Οικονομόπουλος Βασ. Σαββανίδου Ελ. Αλεξανδρόπουλος Αθαν.</p>	<p>Δημ., Δήμαρχος</p> <p>Απατσίδης Β Πουρλιωτόπουλος Φώτ. Μουστάκας Γ. Αναστασιάδης Β Βαρζώκας Ι. Κούνδουρος Κ. Σπανός Αθ. Παπαδόπουλος Α Μηνόπουλος Ε. Μουρλάς Φ. Οικονομόπουλος Νικ. Οικονομόπουλος Θεμ. Κυριαζόπουλος Στ. Γκαρνέτας Χρ. Πρόιος Α. Ζαφειριάδης Γ. Ρότσιος Θ. Μοσχόπουλος Α. Μαραγκός Χρ.</p>	
26	01.01.1991 έως 31.12.1994	<p>Πουρλιωτόπουλος Φώτ.</p>	<p>Σπυρίδης Νεοκ. Μουστάκας Γ. Οικονομόπουλος Νικ Βαρζώκας Ι. Απατσίδης Β. Αναστασιάδης Β. Δημητριάδης Δ. Μηνόπουλος Κ. Μαργαριτίδης Μ. Μαρτζέλος Α. Σιαφαλόπουλος Φ. Θεοχάρης Γ. Οικονομόπουλος Θεμ. Τζίκας Θ. Παράσχου Κ. Παπαποστόλου Κ. Οικονομόπουλος Βασ. Ζαφειριάδης Γ. Ευαγγελάς Ι.</p>	
		Δημ. Σύμβουλοι	Δημ. Σύμβουλοι	

		1995-1998	1999-2002	
27	01.01.1995 Έως 31.12.2002	Δημούλης Ιωάν., Δήμαρχος Πασχαλιώρης Κ. Μαυρακάκης Γ. Στεφανάκης Κ. Γιοβανόπουλος Α. Δρίζη Βικ. Ευαγγελάς Ι. Παπαποστόλου Κ. Κασλαμάς Γ. Κυριαζόπουλος Γ. Εξαρχόπουλος Α. Πασιντέλης Ι. Κίτσας Σπ. Πουρλιωτόπουλος Φώτ. Παράσχος Δ. Κυρόπουλος Νικ. Οικονομόπουλος Νικ. Μαλιώτας Θ. Μοσχόπουλος Ι. Μπέλλος Χρ.	Δημούλης Ιωάν., Δήμαρχος Πασχαλιώρης Κ. Παπαποστόλου Κ. Ευαγγελόπουλος Ε. Μαυρακάκης Γ. Καζαντζίδης Ε. Παγκάκος Γ. Πατρίκας Α. Γιοβανόπουλος Α. Στεφανάκης Κ. Πάντος Γ. Μπλαχάβας Γ. Πανταζόπουλος Α. Τζιλόπουλος Σ. Οικονομόπουλος Κ. Χατζόπουλος Σ. Πουρλιωτόπουλος Φ. Παράσχος Δ. Οικονομόπουλος Ν. Παπαδόπουλος Σ. Βαρζώκας Ι. Σκουμίδας Β. Παπαγεωργόπουλος Ε. Εξεσίδης Σ. Μιχαλακάκης Β. Γιαννόπουλος Ν.	
28	01.01.2003- 31.12.2006	Γκίονογλου Χαράλ.	Κούγκας Α. Ανεσίδης Ν Βουλγαροπούλου Μαρ. Πουρλιωτόπουλος Γρ. Βαρσαμοπούλου Ευγ. Κουτλής Θ. Μουστάκας Αθ. Εξαρχόπουλος Α. Παπαδόπουλος Α. Ναλμπάντης Κ. Αναστασόπουλος Ε. Θεοχάρης Γ. Μύρος Ν. Μιχαλακάκης Β. Κεμπατίδης Ι.	

			Παράσχος Δ. Μιχαηλίδης Γ. Μπούκλας Γ. Κόντη Σ. Παπαδόπουλος Σ. Τσομίδης Π. Στεφανάκης Κ. Ταλαίπωρος Γ. Χατζόπουλος Σ. Δάρλας Δ.	
29	01.01.2007	Γκινόνογλου Χαράλ.	Κούγκας Αθ. Ναλμπάντης Κ. Μιχαλακάκης Β. Βουλγαροπούλου Μαρ. Βαρσαμοπούλου Ευγ. Ανεσίδης Ν. Παπαδόπουλος Α. Μπουκλάς Γ. Μουστάκας Α. Μεσσαλάς Π. Κουτλής Θ. Μύρος Ν. Ελευθερίου Ν. Γκαβαρδίνας Ν. Κίμων Π. Πάντος Γ. Τζίλας Γ. Διακόπουλος Κ. Παράσχος Δ. Απατσίδης Ι. Μσοχόπουλος Ι.	

A.9. Μετονομασία του Γιδά σε Αλεξάνδρεια

Δε νομίζω πως πρέπει να είναι κανένας φιλόλογος ή γλωσσολόγος για να καταλάβει ότι το όνομα Γιδάς προέρχεται από το συμπαθητικό γίδι, την αίγα, όπως την έλεγαν στα αρχαία χρόνια. Από όσο ξέρω, γραπτή πηγή που να μας πληροφορεί για το χρόνο και τον τρόπο με τον οποίο ο αρχικός συνοικισμός πήρε το όνομα αυτό δεν υπάρχει. Πάντως, ούτε δύσκολο στην προφορά και στη γραφή είναι, ούτε άσχημα ακούγεται, ούτε άλλο κανένα «κουσούρι» ως λέξη παρουσιάζει. Αυτό σημαίνει πως οι λόγοι που οδήγησαν τους τοπικούς άρχοντες να προτείνουν και να επιτύχουν το 1953 την αλλαγή του ονόματος από Γιδάς σε Αλεξάνδρεια και η αποδοχή της πρότασης από Νομάρχες και Υπουργεία, δεν είχαν να κάνουν με την ακαταλληλότητα του ονόματος, αλλά με την επιθυμία να το αντικαταστήσουν με κάποιο νέο, ιστορικό, λαμπερό, κοσμοπολίτικο. Και τέτοιο ήταν το όνομα που παρέπεμπε στο μεγάλο Μακεδόνα Βασιλιά, που είχε γεννηθεί πριν από 2.300 χρόνια περίπου, λίγα μόλις χιλιόμετρα βορειότερα από το Γιδά. Το γεγονός πως ο Γιδάς τότε δεν υπήρχε καν, δεν τους εμπόδισε. Η λέξη Αλεξάνδρεια που θα έπαιρνε τη θέση του, θα του προσέδιδε βαρύτητα, μεγαλοπρέπεια, κύρος.

Ο γνωστός λογοτέχνης Γιώργος Ιωάννου, στον οποίο θα αναφερθούμε και παρακάτω, υπηρέτούσε τότε ως φιλόλογος στο Γυμνάσιο Ψυχούλα. Σε κείμενό του εκείνης της εποχής αντιμετωπίζει την αλλαγή ονόματος με πολύ καυστικό τρόπο, μόνο που ρίχνει τα βέλη του σε λάθος στόχο: Θεωρεί υπεύθυνους κάποιους δασκάλους «οι οποίοι άλλαζαν με ιερό ζήλο το όνομα του χωριού από Γιδά σε Αλεξάνδρεια» Φυσικά αυτό δεν είναι αλήθεια. Δεν ήταν οι λίγοι, έτσι κι αλλιώς εκπαιδευτικοί, που «παίζοντας τάβλι ή χαρτιά στο καφενείο, διέκοπταν κάθε τόσο την παρτίδα, για να οραματιστούν τις συνέπειες της αλλαγής». Ήταν οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι της πόλης, που μπορούσαν να πάρουν μια τέτοια απόφαση. Στις φωτοτυπίες των εγγράφων που ακολουθούν υπάρχει αποτυπωμένη όλη η αλήθεια και όλη η διαδικασία. Βλέπει κανείς το σκεπτικό του Δημοτικού Συμβουλίου, τους λόγους που επικαλείται, λόγους γεωγραφικούς, ιστορικούς, λαογραφικούς, αλλά και αισθητικής, αφού διαπιστώνει, μεταξύ άλλων, πως η ονομασία της πόλεως «τυγχάνει κακόηχος». Και δεν είναι μόνο το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο «ευρεθέν εν νομίμω απαρτία» απεφάνθη ομοφώνως «όπως η πόλις Γιδά μετωνομασθεί εις Αλεξάνδρειαν». Είναι και ο κύριος Νομάρχης που συναινεί, συμφωνεί («συναινούντες εις την εν λόγω μετονομασίαν»), είναι και «ο Βασιλεύς των Ελλήνων Παύλος», που βάζει την οριστική σφραγίδα στο ξεβάφτισμα και ξαναβάφτισμα της πόλης μας!

Για την απόφαση της δημοτικής αρχής, να μετονομαστεί ο Γιδάς σε Αλεξάνδρεια, υπήρξαν αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία. Γράφτηκαν ακόμα διάφορα πικρόχολα σχόλια από μερίδα του τύπου.

Ο ΑΣΤΗΡ, μια από τις αρχαιότερες εφημερίδες της Βέροιας, είχε γράψει στις 20 Απριλίου. 1953 το εξής σχόλιο:

«Το Δημοτικόν Συμβούλιον Γιδά μοντερνίζον μετωνόμασε τον ιστορικό Γιδά εις Αλεξάνδρειαν. Τώρα δεν μένει άλλο παρά το Κοινοτικόν Συμβούλιον Κοινότητος Πλατέος να μετωνομάση το Πλατύ εις Κάϊρον, η δε περιφέρεια του ξακουσμένου Ρουμλουκιού εις Αίγυπτον, δια να ολοκληρωθή ο μοντερνισμός. Μη χειρότερα».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΓΙΔΑ
 ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

27/3/52

Διπλοπαιδίον
 επιβραβύμων
 Βεβα

Πρεσβυτερονομία
 κατ' Εξουσίαν

Αδελφότητα

Αριθ. 72

Περί ληψις. Περί μετωνομασίας τῆς πόλεως Γιδᾶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν.-

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΔΑ

Ἐν Γιδᾷ σήμερον τὴν 2αν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1952 ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Πάσχα καὶ ὥραν 4 μ.μ. συνήλθε τὸ Δημ. Συμβούλιον Γιδᾶ ἐν τῇ συνήθει τῶν συνεδριάσεων Αἰθούσῃ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Προέδρου αὐτοῦ κ. Ἀνδρέα Κυροπούλου παρόντων, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ καὶ τῶν μελῶν κ.κ. 1) Κων. Μανωλοπούλου, 2) Νικ. Μηνοπούλου, 3) Γεωρ. Σωτηροπούλου, 4) Αντ. Ράπτου, 5) Κων. Γεωργοπούλου, ἀπόντων τῶν κ.κ. Στεφ. Γιαννοπούλου, Θωμ. Ντινοπούλου, Θωμ. Οἰκονομοπούλου καὶ εὐρεθέν ἐν νομίμῃ ἀπαρτίᾳ προβαίνει εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ ἰου θέματος τῆς ἡμερησίου διατάξεως. Ἀκοῦσαν τοῦ κ. Προέδρου εἰσηγηθέντος εἰς τὸ Συμβούλιον τὴν μετωνομασίαν τῆς πόλεως Γιδᾶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ καλέσαντος ἵνα τοῦτο ἀποφανθῇ.-

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον

Δαβὸν ὑπ' ὄφει

- 1) Ὅτι ἡ πόλις τοῦ Γιδᾶ, ἔδρα τοῦ ὁμωνύμου Δήμου τυγχάνει ἐν κέντρον ἐμπορικῶν καὶ συγκοινωνιακῶν, ἐπιπροσθέτως δὲ καὶ ἔδρα μιᾶς κατ' ἔξοχὴν γεωργικῆς περιφερείας τῆς χώρας, εἶναι ἡ μητρόπολις τοῦ κάμπου ὅστις εὐρίσκεται μεταξὺ Βερροίας, Κατερίνης καὶ Γιαννιτσῶν, ὑπὸ τὸ ὄνομα περιφέρεια Ρουμλουκίου, ἔχουσα 40-45 χιλιάδας κατοίκους τῆς ὁποίας πρωτεύουσα τυγχάνει ἡ πόλις τοῦ Γιδᾶ.
- 2) Ὅτι ἡ πόλις τοῦ Γιδᾶ, καθ' ὃ πολὺ πλησίον τῆς γενετείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, εἶναι ἡ μόνη ἣτις δεόν νά φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ τέκνου τῆς Μακεδονίας, τὴν ὀνομασίαν τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν πόλιν ἢ χωρίον τῆς Ἑλλάδος φέρει.
- 3) Ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς πόλεως Γιδᾶ καὶ περιφερείας τῆς μέχρι πρότιν ἐνεδύοντο τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἢ δὲ ἐν γένει ἐνδυμασία ἔχει τὴν καταγωγὴν τῆς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.
- 4) Ὅτι ἡ νῦν ὀνομασία τῆς πόλεως οὐδεμίαν ἱστορικὴν πρόβλεψιν ἔχει παρά τὰς ἱστορικὰς ἀναζητήσεις προσέτι δὲ τυγχάνει καὶ κακόηχος. Ἰδὸν καὶ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ κώδικος τῆς περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων Νομοθεσίας.

Ἀποφαίνεται - Ὁμοφώνως

Ὅπως ἡ πόλις Γιδᾶ, ἔδρα τοῦ ὁμωνύμου Δήμου, τοῦ Νομοῦ Ἠμαθίας, μετωνομασθῇ εἰς ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ.

Τῷ κ. Δημάρχῳ ἀνατίθεται ἡ περαιτέρω ἐνέργεια τῶν δεόντων.-

Τὸ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ὁ Πρόεδρος
Ἀνδρέας Κυρόπουλος

Τά Μ ἔ λ η
1) Κων. Μανωλοπούλου, 2) Νικ. Μηνοπούλου, 3) Γεωρ. Σωτηροπούλου, 4) Αντ. Ράπτος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΟΜΟΣΠΗΜΑΘΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΓΙΔΑ

Έν Γιδά τῆ 13 Μαΐου 1952
" Πρὸ τῆς μετονομασίας τῆς πόλεως
Γιδᾶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν".

αἰθ. Πρωτ. 1684

Π ρ ο σ

Τόν κ. Νομάρχην Ἡμαθίας
Ἑβροτιαν

Ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1518/13-4-52 ἡμετέρας ἀναφορᾶς καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 5856/30-4-1952 διαταγῆς σας, διὰ τῆς ὁποίας συνηγορεῖται διὰ τὴν μετονομασίαν τῆς πόλεώς μας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλωμεν ὑμῖν συνημμένως Ἱστορικὴν μελέτην καὶ νὰ παρακαλέσωμεν εἰς τὰ καθ' ὑμᾶς. Ἐπισυνάπτομεν καὶ τοπικὴν φωτογραφίαν ἐμφαίνουσα τὴν περικεφαλαίαν ἥτις καλύπτει τὰς κεφαλὰς τῶν γυναικῶν.-

Εὐπειθέστατος

Ὁ Δήμαρχος Γιδᾶ

Ἰωάννης Πετρίδης

1292

Π Ρ Ο Σ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΑΘΗΝΑΙΣ

Εὐσεβότως ἀναφέρω ὅτι διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1337 τηλεγραφήματος Δήμου Γιδᾶ, ἠν ἀντίγραφον ὑποβάλλα ὑμῖν καὶ διὰ τοῦ ὁποίου μοὶ ἀνακοινώθη ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 72/2.4.52 ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐνεκρίθη ὅπως ἡ πόλις Γιδᾶ μετονομασθῆ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Κατόπιν τούτου παρακαλῶ θερμῶς ὅπως περὶβάλλητε καὶ υἱοθετήσητε καὶ ὑμεῖς τὴν ἀπόφασίν ταύτην.

Διατελῶ

Εὐπειθέστατος

ο

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΓΙΔΑ

Ἰωάννης Πετρίδης

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

	Έκ	Αριθμός	Λέξεις	Ώρα
	181 ΓΙΔΑ	5 33 3 10	2	11
Ένδειξεις: _____				
Πρ 1337 ΙΩΑΝΝΗΝ ΠΕΤΡΙΔΗΝ ΔΗΜΑΡΧΟΝ ΓΙΔΑ				
ΝΕΦΥΤΟΥ ΔΟΥΚΑ 10 ΑΘΗΝΑΣ				
Μεταβίβαση				
Είς _____				
Τη _____ Ώρα _____				
Ό μεταβίβασης _____				

ΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
 κείνη 110 ετών
 στήματα εν' Ελλάδι.
 στα εν τώ έξυτε-
 ταποκρίται παντα-
 τόσμου.

ΑΠΑΚΟΙΜΟΥΜΕΝ ΟΤΙ ΔΙΑ ΑΗΦΘΕΙΣΗΣ ΧΟΕΣ ΥΠ ΑΡ 72 ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΥΠΟ ΤΟΥ
 ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΝΕΚΡΙΘΗ ΙΝΑ Η ΠΟΛΙΣ ΓΙΔΑ ΜΕΤΟΠΩΗΑΣΘΗ
 ΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ - ΔΗΜΑΡΧΩΝ ΚΩΗ ΜΑΝΟΛΑΣΠΟΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΗΛΙΑΔΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ _____
 ΤΜΗΜΑ _____
 Αριθ. πρωτ. 5856

Εν ερατώ τη 30/4 19 52

Περίληψις: _____
Σ Β/Ε

ΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ 15-4-1952

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
 Αριθμός 65-87-71-377-Διοικητικός 53-28
 Κατοικία: Όδου Κολοκotronή αριθ. 14
 21 ημερών. Μεγ Τρίτη. Τών 10 Παρθένων
 ε βραχας, αρ. γραφείου 15-16, τηλ. 28-388
 τα δρχ. \$20.000. ΕΣΤΕΡΙΚΟΥ: Δολ. 40
 ΡΗΣ, Κατοικία: Όδου Τσιμισκή αριθ. 51

Π. Β. Σ. Αριθ. Πρωτ. 1684
6-5-52
 Υπουργείου Εσωτερικών
 Δ/σην Τοπ. Αυτοδιοικήσεως
 ΑΘΗΝΑΣ

Η ΝΕΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ
 Ο Δήμαρχος Γίδα επιστρέφας εξ Αθηνών δηλώνει ότι ενεπίθη ή μετονομα-
 τία της κομπούλας κείνης εις 'Αλε-
 ξανδρεία.
 Μια ακόμη 'Αλεξανδρεία από τας πολ-
 λας που έστειλε ο Μέγας 'Αλέξανδρος
 ανά την Εύρωπην, 'Ασιαν και 'Αφρικην,
 μολοντι ότι γνωρίζομεν αν αύτός έστει-
 και τό ΓΙΔΑ.
 Πάντως εμόνοια ελληνική εις την ά-
 ραιαν κομπούλαν να εξαίχθη αμειλωμένη
 εις τέρμα και αγγλήν προς την εν 'Α-
 σιακή ήρωσαν της 'Επί τή εκεταρία
 συμπαύων να συνεχισθή ή μετονομασία
 και πολλών άλλων ομοειδών κομπο-
 ύλων και χωρίων ενδοκνημένη κυρίως
 διά λόγους εθνικούς, άλλα και γλωσσι-
 κούς.
ΠΛΗΡΗΣ ΑΓΝΟΙΑ
 Και εάν μιν άπορά-την έννοιαν βίαιη
 ή λαμβάνη κατά τών καλλίστων ο
 Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονί-
 κης, ή στήλη αύτη, σύμφωνον έχει άντι-
 ρροπον.
 Πρσιάνοι, όμως, άθηναικοί έφημερί-
 δες, οι οποίοι άναγράφου την σχετικην
 είδηση, θα έπρεπε να γνωρίζου ότι, ο
 Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, όν άνω
 εσεβασμιώτατος-όπως επιμένου να
 τών, άναγνώσκον-άλλά άπαναγιώτατος.

Διαβάνομεν τήν τιμήν να άποστειλώμεν τήν
 συνημμένην τήν Νομοτμήτως ληθεύσαν υπ' αριθ. 72 ε.ε.
 άπόφασην του Δημοτικού Συμβουλίου Γίδας και παρακαλώμεν
 διά τή κατ' άρχην, συναίνουτες εις τήν εν λόγω μετο-
 νομασίαν.

Νομάρχης
Κ. ΤΡΟΥΜΠΤΗΣ

Κοινοποιείται

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Α. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΠ. ΑΥΤ./ΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ Α'
Αριθ. πρωτ. 82404/52

Φ.Π. Υποδ. Δ/42

Εν Αθήναις τῆς 3 Φεβρουαρίου 1953
"Κοιν/σις τοῦ ἀπὸ 6 'Ιανουαρίου 1953
Β.Δ/τος, περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν, πόλεων, δόμων κ.λ.π."

Π Ρ Ο Σ
"Ἀπαντα τὰ Ὑπουργεῖα

Sy B/E

"Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν κατωτέρω τὸ ἀπὸ 6 'Ιανουαρίου 1953 Β.Δ/μα" περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν, πόλεων, δόμων κ.λ.π.", δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 10 τῆς 16 'Ιανουαρίου 1953 (τεύχους Α') Φ.Ε.Κ., καὶ νὰ παρακαλέσωμεν ὅπως προέλθῃτε εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν.Δ/τος τῆς 17/21-9-1926 " περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν, πόλεων καὶ κωμῶν " προβλεπομένων πράξεων ἀλλαγῆς τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ τύπου τῆς σφραγίδος τῶν ὑπηρεσιῶν, αἵτινες ἔχουσιν ὀνόματα ἐκ τοῦ τόπου ἢ τῆς περιφέρειας τῶν μετονομαζομένων συνοικισμῶν, πόλεων καὶ δόμων .-

Κοινοποιήσις πρὸς :

- 1/Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου
(Ὑπηρεσίαν Ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ
ὁδὸς Γ' Σ/βρίου, 146.
- 2/Γεωγραφικὴν Ὑπηρεσίαν Στρατοῦ
- 3/Γεν. Διοίκησιν Δωδεκανήσων.
- 4/κ.κ. Νομάρχας Ἀττικῆς, Ἡμαθίας,
Θεσπρωτίας, Λαρίσης, Πέλλης καὶ Πιερίας.
- 5/κ. Δήμαρχον Ἀλεξανδρείας (Γιδα) Ἡμαθίας.-

Ὁ Διευθυντῆς
Σ. ΔΕΛΗΝΙΚΟΣ

473
7.2.53

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
Διευθυντῆς

" Περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν, πόλεων, δόμων κ.λ.π " .-

Π Α Υ Λ Ο Σ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

"Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν: 1/τὸ ἄρθρον 8, παρ. 1, τοῦ Κώδικος τῆς περὶ δόμων καὶ Κοινοτήτων Νομοθεσίας, 2/τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 17/21-9-1926 " περὶ μετονομασίας συνοικισμῶν, πόλεων καὶ κωμῶν", κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ Ν. 4096 τῆς 3-13.3.1929, ὡς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ Α.Ν. 1630/1939" περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τῆς περὶ δόμων καὶ Κοινοτήτων Νομοθεσίας", μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου Τοπωνυμιῶν, ἐκφρασθεῖσαν εἰς τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 11ης Φεβρουαρίου 1952, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερι-

A.10. Συνοπτική Έκθεση της ιστορίας της πόλεως Αλεξάνδρειας (Γιδά)

Ανάμεσα στα άλλα έγγραφα του αρχείου εντόπισα και ένα δακτυλογραφημένο, με ημερομηνία 20 Ιανουαρίου 1955, το οποίο ομολογώ ότι με ξάφνιασε. Το γράφει και το υπογράφει ο τότε διευθυντής του Α΄ Δημοτικού Σχολείου Παντ. Φέτσης. Από πουθενά δεν φαίνεται καθαρά ποια αιτία προκάλεσε τη σύνταξη της έκθεσης ούτε πού απευθύνεται. Μπορεί κανένας, ωστόσο, να υποθέσει, διαβάζοντας τη δεύτερη παράγραφο, ότι ο συντάκτης προσπαθεί να δικαιολογήσει τη μετονομασία από Γιδά σε Αλεξάνδρεια. Πιθανόν, λοιπόν, να αποτελεί απάντηση σε όσους, δυο χρόνια μετά την αλλαγή, συνέχιζαν να διαμαρτύρονται για το γεγονός.

Ο αναγνώστης του εγγράφου θα βρει αρκετά ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την πόλη μας, όπως αυτές που αναφέρονται στη χρονολόγηση του οικισμού. Υπάρχουν όμως και οι αδύνατες πλευρές.

Η πρώτη, πως «κατά τον Μακεδονικό Αγώνα οι κάτοικοι εχρησίμευον μόνο ως απλοί οδηγοί, χωρίς να λάβη κανείς εξ αυτών ενεργόν μέρος». Ας περιοριστώ να πω μόνον ότι ο συντάκτης του κειμένου δεν ήταν καλά πληροφορημένος γύρω από το θέμα.

Η δεύτερη έχει σχέση με την ετυμολογία της λέξης Γιδάς. Αναφέρει δυο ενδεχόμενα. Το πρώτο ότι πήρε ο οικισμός το όνομα από κάποιο γιδοτρόφο («πάμε στου Γιδά») και η άλλη, που ας σημειωθεί προτείνεται, ελαφρώς παραλλαγμένη, και από μεταγενέστερους μελετητές της τοπικής ιστορίας, από το γεγονός ότι «ολόκληρος η περιοχή κατεκλύζετο υπό των υδάτων της λίμνης των Γιαννιτσών και του Αλιάκμονος ποταμού κατά τους χειμερινούς μήνες και επειδή ο Γιδάς ευρίσκετο εις ύψωμα και δεν κατεκλύζετο υπ' αυτών οι κάτοικοι των πέριξ χωρίων έλεγαν: «Γη-δα» δηλαδή εκεί είναι γη». Την άποψη αυτή, την «μάλλον επικρατεστέρα» φαίνεται, κατά τον καλό δάσκαλο Π. Φέτση, να την αδυνατίζει κάπως μόνο η ορθογραφία της λέξης, η οποία δεν διατηρήθηκε μετά τη σύνθεση των δύο μερών. Τον δυσκολεύει δηλαδή εκείνο το γιώτα, που δεν είναι ήτα, όπως θα έπρεπε να είναι, αν προερχόταν από τη λέξη Γη. Τον αφήνει όμως εντελώς αδιάφορο το -δα, που βεβαίως ούτε σήμερα ούτε πολύ περισσότερο πριν από κάποιους αιώνες ανήκε στο ρουμλουκιώτικο ιδίωμα. Χώρια πως τα περί ψηλώματος και λοιπά δεν είναι αυταπόδεικτα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Α. ΔΗΜΟΤ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Συνοπτική Έκθεσις

τῆς Ἱστορίας τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας (Γιδᾶ).

Ἀπό μελέτης διαφόρων πηγῶν καὶ ἀπὸ συλλεγεῖσας πληροφορίας ὡς πρὸς τὴν Ἱστορίαν τῆς πόλεως Γιδᾶ μετωνομασθείσης πρὸς τριετίας, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 72/52 ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου εἰς "Ἀλεξανδρείαν", τιμῆς ἕνεκεν τοῦ μεγάλου Ἀλεξανδρου, κειμένης ἐγγὺς τῆς γενετέρας αὐτοῦ, σπηριζομένης ταύτης ἐπὶ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων ἐν αὐτῇ στοιχείων

1) "Ὅτι διατηρεῖται ὑπὸ τῶν γυναικῶν φερομένη περικεφαλαία τοῦ μεγάλου Ἀλεξανδρου ἥτις ὡς λέγουσιν οἱ ἱστορικοὶ ἐδωρήθη ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς υφίστασας ὑπηρεσίας ἃς προσέφερον τότε διὰ τὴν ἐπικράτησίν του πολεμοῦσάι μετὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἥτις κληροδοτουμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μεταβιβάζεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν".

2) "Ὅτι σήμερον κατ' ὄλην τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν οὐδεμία πόλις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Ἀνδρός, θεωρεῖ δὲ δικαίαν καὶ ἐπιτακτικὴν τὴν μετωνομασίαν τῆς πόλεως τοῦ Γιδᾶ, εὐρύοκομένης κληροῦστατα τῆς γενετέρας αὐτοῦ καὶ πρωτευούσης τοῦ ὅλου βασιλοῦστος κράτους, αὐτῆς ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων ἑλλησίων του ἔρος τὸν ἑλληνισμόν".

Ἀπὸ δημοσιεύματα τῶν "Ἡπειρωτικῶν χρονικῶν" συνάγεται ὅτι ἡ πόλις ἐκτίσθη μετὰ τὸ 1710, διότι κατὰ τὰς περιουσίας τοῦ ἠτροπολίτου "Χαλαστράς" δὲν ἀναφέρεται ὁ Γιδᾶς, ἀλλὰ ἄλλα χωρία ἐγγὺς αὐτοῦ εὐρύοκομένων, ὡς Παλαιχώριον, Καφόχωρα κ.λ.π.

Ἰλὴν ὅμως ὑπάρχει ἐκκλησία παλαιά "Ἅγιος Ἀθανάσιος" ἥτις οὐδεὶς μέχρι σήμερον κειμένη εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν, ἐν ἣ ἀνευρέθη πλᾶξ, εἰς ἣν φέρεται ὅτι τὸ ἐξωκκλησίον αὐτῆς ἐκτίσθη κατὰ τὸ 1116. εἰς τὴν περιοχὴν αὐτοῦ ὑπῆρχε εἰς μεγάλην ἔκτασιν ὁσος (λουμάνι) καὶ ἐν αὐτῇ γιδοτρόφος, οἱ δὲ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων ἔλεγον: ἴαμε στοῦ Γιδᾶ, δηλαδὴ ὁ αὐτὸν ποῦ ἔχει γίδα, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία.

Ἄλλη γνώμη καὶ ἡ μάλλον ἐπικρατεστέρα, χωρὶς βεβαίως νὰ διατηρηθῇ ἡ ὀρογραφία τῆς λέξεως, εἶναι: ὅτι ὁλόκληρος ἡ περιοχή κατεκλύετο ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης τῶν Γιαννιτῶν καὶ τοῦ Ἀλιάνμονος ποταμοῦ κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας καὶ ἐπειδὴ ὁ Γιδᾶς εὐρύοκετο εἰς ὕψωμα καὶ δὲν κατεκλύετο ὑπ' αὐτῶν οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων ἔλεγον: "Γιδᾶ" δηλ. ἐκεῖ εἶναι γῆ.

Συμπέρασμα ἴσως ἐκτίσθη τὸ χωριὸν καὶ διατὶ ὀνομάσθη "Γιδᾶς", δὲν ὑπάρχει τί τὸ συγκεκριμένον, ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅμως συνάγεται ὅτι ὑπῆρχον ἐποραδικῶς καλῶν ἀπὸ παλαιστᾶτων χρόνων, οἱ κάτοικοι τῶν ὀριῶν ἠοχολοῦντο μόνον μετὰ τὴν γιδοτροφίαν. Κατὰ τὸν ἑκδοτικὸν ἄγωνα οἱ κάτοικοι ἐχρηοῦμενον μόνον ὡς ἀπλῶς ὀδηγοί, χωρὶς νὰ λάβω κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἐνεργὸν μέρος.

- 2 -

Ὀμιλοῦν ἀπαιτοῦσας τὴν ἑλληνικὴν χωρὶς νὰ ἐπιρρασοῦν ἀπὸ τὴν Σλαυτικὴν προπαγάνδα εἰσλέκτον.

Κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον (1912) ὁ πλάτανος ὅστις οὐδεὶς μέχρι σήμερον καὶ ὅστις εὐρύοκεται πλησίον τοῦ Σιδ/κοῦ Σταθμοῦ ἐχρηοῦμοποιήθη ὑπὸ τοῦ Ἀεὶμνήστου Διαδόχου Κων/ντίνου, Ἀρχιστρατήγου καὶ Βασιλέως τῶν ἑλλήνων ὡς ἔδρα τοῦ πτελεσίου του διὰ τὴν κατάληψιν τῶν Γιαννιτῶν καὶ τῆς ἑσο/νίκης.

Ἱστορικὰ πρόσωπα καὶ ἐβεργέτας Σχολεῖου κ.λ.π. δὲν ἀνέδειξαν μέχρι σήμερον ἡ πόλις μας.-

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆ 20 Ἰανουαρίου 1955

Ἐν τῆς τοῦ Σχολείου

Ἰαν. Φέτος

Α.11. Στοιχεία για μερικές παλιές Κοινότητες που ανήκαν ή ανήκουν ακόμα στο Δήμο Αλαξάνδρειας

(Από τις Εκδόσεις Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, τ. 15 Ν. Ημαθίας 1962)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ: Κοινότης Καμποχώριου Β.Δ..

22-5-1947, ΦΕ.Κ. Α 142/1947

Προήλθεν εκ της Κοινότητος Επισκοπής.

ΕΔΡΑ: Καμποχώριον, (το)

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΡΧΙΚΩΣ ΑΠΑΡΤΙΣΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Καμποχώριον, (το)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤ' ΑΠΟΓΡΑΦΑΣ

Έτος 1951 Καμποχώριον, (το) πληθ. 772

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΛΟΥΤΡΟΥ / Δ.Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ: Κοινότης Λουτρού, Β.Δ.,

28-6-1918, ΦΕ.Κ. Α 152/1918

ΕΔΡΑ: Λουτρός, (ο)

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΡΧΙΚΩΣ ΑΠΑΡΤΙΣΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Λουτρός

ΑΠΟΣΠΑΣΕΙΣ:

Ο Συνοικ. « Καψόχωρα » προσαρτήθηκε εις την κοινότητα (νυν Δήμου) Αλεξάνδρειας Β.Δ.
18-12-1947, ΦΕΚ. Α 1/1948

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΝΗΣΙΟΥ/ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ: Κοινότης Νησίου, Β.Δ..

28-6-1918, ΦΕ.Κ. Α 152/1918

ΕΔΡΑ: Νήσιον, (το)

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΡΧΙΚΩΣ ΑΠΑΡΤΙΣΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Νησίον

Ρέσιανη

Καταφύγι

Μονή Αγίων Αναργύρων

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΕΣ ΝΥΝ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: Νησιον (το)

ΑΠΟΣΠΑΣΕΙΣ:

Ο Συνοικισμός « Βρυσάκιον » Αναγνωρισθείς εις κοινότητα, Β.Δ. 1-7-1950,

ΦΕΚ. Α 155/1950

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΠΛΑΤΕΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ: Κοινότης Πλατέος Β.Δ..

9-3-1932, ΦΕ.Κ. Α 71/1932

Προήλθεν εις της Κοινότητος ΓΙΔΑ (νύν Δήμου Αλεξανδρείας)

ΕΔΡΑ: Πλατύ, (το)

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΡΧΙΚΩΣ ΑΠΑΡΤΙΣΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Πλατύ

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΕΣ ΝΥΝ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Πλατύ - εργοτάξιον Λουδία (το)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤ' ΑΠΟΓΡΑΦΑΣ

Έτος 1940 Πλατύ, πληθ. 2094

Έτος 1951 Πλατύ, πληθ. 2154

Έτος 1951 Λουδία, πληθ. 2161

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ - Παρατηρήσεις:

Η κοινότητα Πλατέος αποσπασθείσα εκ της Επαρχίας Θεσ/νίκης, υπήχθη εις Επαρχίαν Ημαθίας. Ν. Δ. 326/10-7-1941, ΦΕΚ. Α 257/ 1941

**Β' . Η Εκπαίδευση στο Γιδά
και στη γύρω περιοχή**

B.1. Εισαγωγή

Η αγάπη των Ρωμαίων για γράμματα είναι γνωστή. Συμπυκνώνεται ίσως στη λαϊκή φράση: «να μάθεις γράμματα, να γίνεις άνθρωπος». Και η επωδός του γνωστού παιδικού ποιήματος «το Φεγγαράκι», λέει: «Άνθρωπος αγράμματος- ξύλο απελέκητο»

Μπορούσαν όμως οι σκλάβοι να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο; Εδώ πρέπει να σταθούμε. Αν εννοούμε ένα οργανωμένο σχολείο από το κράτος, δηλαδή από το σουλτάνο, ασφαλώς όχι. Το τελευταίο πράγμα που ενδιέφερε τον κατακτητή, ήταν να μορφώσει τα παιδιά των ραγιαδών. Πολύ περισσότερο, που και τα δικά του παιδιά, στο θέμα αυτό, δεν είχαν καλύτερη τύχη.

Η υπόθεση του σχολείου αποτελούσε φροντίδα μόνο των ιδίων των γονιών. Για την ακρίβεια οι εκπρόσωποί τους, γνωστοί αλλού και ως Δημογέροντες ή Προεστοί, αναλάβαιναν την ευθύνη να βρουν δάσκαλο, που δεν ήταν παρά ένας απλός πολίτης, που ήξερε λίγα κολλυβογράμματα, να του εξασφαλίσουν έναν μισθό, που βέβαια δεν αρκούσε ποτέ για την επιβίωσή του και να διαθέσουν τον κατάλληλο χώρο, ως αίθουσα διδασκαλίας. Όσο για βιβλία, τα μόνα έντυπα που διέθεταν ήταν τα εκκλησιαστικά και λειτουργικά βιβλία και μέσω αυτών τα παιδιά ερχόταν σε επαφή με το γραπτό λόγο. Φυσικά τις περισσότερες φορές ούτε δάσκαλο εύρισκαν ούτε άλλον χώρο διέθεταν, οπότε κατέφευγαν στον ολιγογράμματο παπά του χωριού και σε ένα παράσπιτο της εκκλησίας ή στην ίδια την εκκλησία.

Αυτή ήταν η κατάσταση ως την ανατολή του εικοστού αιώνα περίπου για τα χωριά μας. Ίσως σε άλλες περιοχές, όπως στο Πήλιο ή σε ορισμένα χωριά της Ηπείρου και σε κάποιες πόλεις τα πράγματα να ήταν διαφορετικά.

Στις σελίδες που ακολουθούν δημοσιεύονται φωτογραφίες παλιότερες και πιο σύγχρονες από διάφορα σχολεία της περιοχής μας, καθώς και μια σειρά από φωτοτυπίες εγγράφων που αναφέρονται σε θέματα συναφή με την εκπαίδευση.

Δημοτικό Σχολείο στις αρχές του 20 αιώνα σε χωριό του Ρουμλουκιού. Διακρίνεται ο Δάσκαλος Κουρκουτάς Κων/νος

Δημοτικόν Σχολείον Γκριζαλί-ου περί τα (1900). "Γκριζάλι" ονομαζόταν το χωριό Αγκαθιά που βρισκόταν δίπλα στον Αλιάκμονα ποταμό. (από το αρχ. του Σαμαρά Δημήτρη).

Δημοτικό Σχολείο Νησελίου. Δάσκαλος Δημούλης Στέργιος

1934, Δημοτικό Σχολείο Σχοινιά.
 Διακρίνεται ο δάσκαλος
 Σαφαλόπουλος Φώτης
 (φωτ. αρχ. Δ. Πανταζόπουλος)

Εκδρομή του Δημοτικού Σο-
 λείου Κεφαλοχωρίου στους
 καταρράκτες της Έδεσσας το
 1959. Διακρίνονται ο Δάσκα-
 λος κ. Μαγαλιός και ο οδηγός
 του λεωφορείου Βασ. Μαρ-
 γαριτόπουλος.

2ο Δημοτικό Σχολείο. Χτίστηκε το 1962 με έξι αίθουσες διδασκαλίας.
21 - 9 - 1971. Από τον αγιασμό της νέας σχολικής χρονιάς. Διακρίνονται: ο Δήμαρχος Μπουράτσης Δημήτριος, Ματράκας Αριστ., παπα - Διονύσιος Παπαδόπουλος και ο Δάσκαλος Μαγαλιός Κων/νος

25 - 3 - 1971.

2ο Δημοτικό Σχολείο. Στο κέντρο ο Δάσκαλος Μαγαλιός Κων/νος

21 - 9 - 1971. Στον αγιασμό της νέας σχολικής χρονιάς

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο Αλεξάνδρειας θεμελιώθηκε στις 16 - 12 - 1950

Από εκδήλωση στο 1ο Δημοτικό Σχολείου Αλεξάνδρειας.

Β.2. Ενδεικτικό του δασκάλου Κων. Κουρκουτά και το χειροτονητήριο του παπα-Μηνά από το Λουτρό

Ο αγαπητός μου φίλος ερευνητής, Παύλος Πυρινός στην εφημερίδα ΛΑΟΣ δημοσίευσε δυο έγγραφα που αφορούν ανθρώπους της περιοχής μας. Κατά σύμπτωση το πρώτο αναφέρεται σε δάσκαλο και το δεύτερο σε παπά. Στο πρώτο μάλιστα περιλαμβάνω και το εισαγωγικό σημείωμα του Π. Πυρινού. Είναι κατατοπιστικό.

Τα δημοσιεύω εδώ, διότι νομίζω ότι αποτελούν ενδιαφέροντα στοιχεία μιας εποχής που όλα ήταν αλλιώς.

α. Το Ενδεικτικό

«Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας, οι εκπαιδευτικοί για να εργασθούν σε σχολεία μιας Επισκοπής ή Μητροπόλεως, έπρεπε να εφοδιαστούν με «Ενδεικτικόν», δηλαδή άδεια άσκησης του διδασκαλικού επαγγέλματος. Το «Ενδεικτικόν» εφοδιάζοντο οι ενδιαφερόμενοι αφού προσκόμιζαν τα έγγραφα των σπουδών τους και τότε έπαιρναν την άδεια «του διδάσκειν» σε κάποιο σχολείο, συμμορφούμενοι προς την διδασκαλία της ορθοδόξου Εκκλησίας και απέχοντες «παντός απάδοντος θρησκευτικώς, ηθικώς και πολιτικώς». Εδώ, πρέπει να σημειώσουμε ότι η εκπαιδευτική δραστηριότητα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, ήταν συνδεδεμένη άρρηκτα με την Εκκλησία. Οι εκάστοτε Επίσκοποι ή Μητροπολίτες προσπαθούσαν με την παιδεία να τονώσουν τη Θρησκευτική και Εθνική συνείδηση του ποιμνίου τους και να το κρατήσουν μακριά από τις ανθελληνικές προπαγάνδες και το πέτυχαν στο ακέραιο.

Τέτοιο «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ» αδείας διδασκαλίας δόθηκε στον δάσκαλο Κωνσταντίνο Κουρκουτά από τον Επίσκοπο Καμπανίας Φώτιο κατά το σχολ. Έτος 1911-1912 να διδάξει στην

Αστική Σχολή Γιδά (Αλεξάνδρειας). Από την ημερομηνία του «Ενδεικτικού» και την υπογραφή, φαίνεται ότι η έδρα της Επισκοπής ήταν στην Κολακιά, (Χαλάστρα ή Πύργος) και Επίσκοπος ο Φώτιος Μαρινάκης 1907-1912»

β. Το Χειροτοντήριο

«Δια του παρόντος Εκκλησιαστικού ημών γράμματος, δηλούμεν ότι την 8ην τρέχοντος μηνός λειτουργήσαμε εν τω Ιερώ Ναώ του Αγίου Γεωργίου Καμποχωρίου της θεοσώστου ημών επαρχίας τη Επικλήσει του Παναγίου και τελεταρχικού Πνεύματος χειροτονήσαμεν τον εκ της χώρας Λουτρού ορμώμενον Μιλτιάδη Αθαν. Σταμπολήν Διάκονον μετονομάσαντες αυτόν Μηνάν την δε 15ην του μηνός λειτουργήσαντες εν τω Ιερώ εξωκκλησίω της Αγίας Κυριακής Λουτρού χειροτονήσαμεν αυτόν πρεσβύτερον.

Εις ένδειξιν και ασφάλειαν εδόθη αυτό το παρόν χειροτοντήριο ημών γράμμα.

Εν Καμποχωρίω 27 Νοεμβρίου 1928.

Σφραγίδα-Καμπανίας Διόδωρος»

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ

Χειροτοντήριο

Δια του παρόντος Εκκλησιαστικού ημών γράμματος, δηλούμεν, ότι την 8ην τρέχοντος μηνός λειτουργήσαμεν εν τω Ιερώ Ναώ του Αγίου Γεωργίου Καμποχωρίου της θεοσώστου ημών επαρχίας τη Επικλήσει του Παναγίου και τελεταρχικού Πνεύματος χειροτονήσαμεν τον εκ της χώρας Λουτρού ορμώμενον Μιλτιάδη Αθαν. Σταμπολήν Διάκονον μετονομάσαντες αυτόν Μηνάν την δε 15ην του μηνός λειτουργήσαντες εν τω Ιερώ εξωκκλησίω της Αγίας Κυριακής Λουτρού χειροτονήσαμεν αυτόν πρεσβύτερον.

Εις ένδειξιν και ασφάλειαν εδόθη αυτό το παρόν χειροτοντήριο ημών γράμμα.

Εν Καμποχωρίω 27 Νοεμβρίου 1928.

Καμπανίας Διόδωρος

Β.3. Η κατάσταση της παιδείας στις αρχές του 20ου αιώνα

Μια από τις μεγάλες αδυναμίες της περιοχής μας, της περιοχής του Ρουμλουκιού, είναι η έλλειψη γραπτών μαρτυριών, όχι μόνο από το πολύ παλιό παρελθόν, αλλά και από το σχετικώς πρόσφατο. Τα χωριά του κάμπου, βυθισμένα μεταφορικά και κάποτε κυριολεκτικά στα θολά νερά ποταμιών, λιμνών και εποχιακών χειμάρρων, θα έλεγε κανείς ότι ήταν ξεχασμένα από όλους.

Χωρίς μητρώα, ληξιαρχικά, φορολογικά και οικονομικά κατάστιχα, χωρίς σχολικά και εκκλησιαστικά αρχεία, δίχως κάποιο κείμενο με λογοτεχνικό προσανατολισμό, δίχως κάποια συμβόλαια, προικοσύμφωνα, επιστολές, αυτοβιογραφικά κατάλοιπα, δεν μπορούμε να σχηματίσουμε μια σαφή εικόνα του τρόπου ζωής, που εκτείνεται πιο πίσω από εκεί που φτάνουν οι προσωπικές μαρτυρίες και αυτή ακόμα η προφορική παράδοση.

Τις τελευταίες, βέβαια, δεκαετίες, αρκετοί συμπολίτες μας, επιδίδονται με πάθος στο ξεσκόνισμα εκκλησιαστικών, στρατιωτικών, διπλωματικών και άλλων αρχείων, ακόμα συγγραμμάτων αρχαίων, βυζαντινών και μεταγενέστερων εποχών, μέσα στα οποία βρίσκουν πού και πού πληροφορίες, οι οποίες αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στον τόπο μας. Το ερώτημα είναι, κατά πόσον αυτές οι ψηφίδες, προϊόντα πολλού κόπου, είναι αρκετές για να συνθέσουν καθαρή προσωπογραφία της πόλης μας και της γύρω περιοχής.

Είναι ευτύχημα, ότι σε μια ανατύπωση του ΙΕ τόμου του περιοδικού της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών «Μακεδονικά» του 1975, δημοσιεύθηκε μια εξαιρετική μελέτη του Σ.Ι. Παπαδόπουλου, στην οποία περιλαμβάνεται «η ανέκδοτη έκθεση του γνωστού Ηπειρώτη εκπαιδευτικού, φιλόλογου, λαογράφου και ιστοριοδίφη Δημητρίου Μ. Σάρρου (1869-1938), που ως «Γενικός Επιθεωρητής των εν Μακεδονία Ελληνικών Σχολείων» περιόδευσε το 1906 την ύπαιθρο του καζά (επαρχίας) Θεσσαλονίκης και μας έδωσε σε μιαν εκτενή έκθεσή του λεπτομερή και ενδιαφέροντα στοιχεία, τόσο για τα σχολεία, όσο και για την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των κατοίκων των διαφόρων χωριών της περιοχής αυτής.

Ομολογουμένως η έκθεση του Δ. Μ. Σάρρου παρουσιάζει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, όχι μόνο για το κυρίως θέμα που είναι τα σχολεία και οι δάσκαλοι, μα και για άλλες πλευρές, όπως η εθνολογική σύνθεση του πληθυσμού, το ιδιοκτησιακό καθεστώς κάθε χωριού, αλλά και η δυνατότητα του ελληνικού κράτους να στέλνει επιθεωρητές σε σχολεία ξένης επικράτειας (οθωμανικής), να ενισχύει οικονομικά την ίδρυση, οικοδόμηση και επέκταση σχολείων, να συμβάλει στη μισθοδοσία των δασκάλων.

Αν θέλαμε να σταθούμε λίγο περισσότερο στην αναφορά που κάμνει για την πόλη μας, θα επισημαίναμε τις πληροφορίες πως «η εβδομαδιαία αγορά (το παζάρι)» αρχίζει να πρωτολειτούργει το 1906, ότι υπήρχε καινούργιο πέτρινο σχολείο και εκκλησία «κομψή και ευρεία». Ας προσέξει ακόμα ο αναγνώστης τους επαίνους για τους Πιδιώτες και όσα άλλα χαρακτηριστικά αναφέρει ο πράγματι διορατικός κύριος Επιθεωρητής.

Πιδάς, 16 και 28 Μαΐου 1906

Οικία 115, κάτοικοι 660 Έλληνες. Μαθηταί εγγραφ(έντες) 50 (ων 5 μόνον κοράσια), διδάσκαλος 1. Το χωρίον τσιφλίκι οθωμανικόν.

Το κεντρικώτατον τούτο χωρίον του Ρουμπλουκίου, εν ω από του έτους τούτου γίνεται και εβδομαδιαία αγορά (παζάρι), έχει σχολείον νεόδμητον λίθινον και εκκλησίαν κομψήν και ευρείαν, ιδρύματα των προοδευτικών και φιλοπόνων κατοίκων.

Εν τω τετρατάκτω δημοτικώ σχολείω εδίδαξεν ο μέτριος διδάσκαλος Δ. Τσιτσιμήτας τους 50 εγγραφέντας μαθητάς. Οι κάτοικοι θέλουσι να προσθέσωσι και δεύτερον διδάσκαλον ή διδασκάλισσαν, όπερ από του παρελθόντος έτους υπεδείξαμεν αυτοίς, μη δυνηθείσιν εκ των ιδίων πόρων να φέρωσι τούτο εις πέρας. Κατά την επί ταις εξετάσεσι μετάβασίν μου διενήργησα μεταξύ αυτών έρανον εκ δέκα περίπου λιρών, ας αφήκα τοις εκεί εφόροις και ιερεύσιν, ίνα παρσκευάσωσιν αίθουσαν παραδόσεως διά την διδασκάλισσαν, ης ο διορισμός είναι και άλλως αναγκαίος, καθ' όσον και ενταύθα και εν πάσι σχεδόν τοις χωρίοις του Ρουμπλουκιού κοράσια δεν φοιτώσιν εις τα σχολεία, εν οίς μόνος άρρενες διδάσκουσιν. Έπειτα διά της προσθήκης της διδασκαλίσεως θα καταρτισθή κάλλιον το σχολείον του κεντρικού τούτου χωρίου, όπερ δέον να γίνη εξάτακτον, ίνα φοιτώσιν εις τας δύο ανωτάτας αυτού τάξεις και μαθηταί εξ άλλων πλησιοχώρων τσιφλικίων, άτινα μόνον τριτάξια ή τετρατάξια γραμματεία έχουσι υπό αγράμματους και απαιδαγωγήτους ως επί το πολύ ψευδοδιδασκάλους.

Νεοχώριον

Κτήμα κατά το ½ του κ. Γ. Μαυρουδή μετά οικιών 45 και κατοίκων 254 απάντων Ελλήνων. Μαθηταί ενεγράφησαν 24 εις τέσσαρας τάξεις διδασκόμενοι υπό του αποφοίτου της σχολής Γιδά Α. Παπαφιλίππου, όστις επιθυμεί να εισαχθή εις το υποδιδασκαλείον. Το χαμηλότατον και σαθρόν διδακτήριον όπου επεσκευάσθη. Το χωρίον καταβάλλει μόνον 10 λίρας εις μισθόν του διδασκάλου.

Σχοινιάς

Κτήμα τουρκικόν μετά οικιών 32 και κατοίκων 185 απάντων Ελλήνων. Οι κάτοικοι δεν ηδυνήθησαν, ως λέγουσι, να διατηρήσωσιν δια των 8 μόνον λιρών, ας κατέβαλον, τον διδάσκαλόν των, δια τούτο μη τυχόντες επιδόματος δεν ήνοιξαν σχολείον. Αν μη δοθή επίδομα εις το μικρόν τούτο χωρίον, δύνανται οι μαθηταί αυτού να μεταβαίνωσι εις τον πλησίον Πιδάν. Ο εντόπιος ιερεύς αγράμματος ων αδυνατεί ν' αναλάβη και διδασκαλικά καθήκοντα.

Παλαιοχώριον, 16 Μαΐου 1906

Κτήμα τουρκικόν μετά οικιών 45 και κατοίκων 253 απάντων Ελλήνων. Εν τω τετρατάκτω γραμματείω ενεγράφησαν 25 άρρενες μαθηταί διδασκόμενοι και εφέτος υπό του εκ Γρίβας γραμματοδιδασκάλου Ιωαννίδου, εις όν οι κάτοικοι δίδουσιν 8 λίρας, λαμβάνοντες και παρ' ημών επίδομα. Το διδακτήριον χαμηλόν και καλαμόπλεκτον.

Λειανοβέργι, 16 Μαΐου 1906

Κτήμα τουρκικόν μετά οικιών ελληνοφώνων 35. Το διδακτήριον ισόγειον, υποφερτόν. Εφοίτησαν δ' εν αυτώ 24 μαθηταί αποσυρθέντες προ του Πάσχα εις την βοσκήν των αγελάδων των, διότι, ως μοι είπον «το χωρίον δεν έβαλε γελαδαρούδη εφέτος». Ο γραμματοδιδάσκαλος Ακριβός Σαραντόπουλος εκτελών και χρέη κανδηλάπτου λαμβάνει 12 λίρας εκ του χωρίου, όπερ διαρκώς και παρ' ημών ζητεί επίδομά τι προς βελτίωσιν του σχολείου του .

Σημ. κακώς εν τω χάρτη των ελλην(ικών) σχολείων φέρεται το χωρίον υπό το ανύπαρκτον όνομα Lambourgi.

Κορυφή, 29 Μαΐου 1906

Κτήμα τούρκικον εκ των μεγαλυτέρων του Ρουμλουκίου έχον οικίας 60, κατοίκους δε 482 Έλληνας. Εν τω σχολείω αυτού συνεκεντρώθησαν εφέτος 60 μαθηταί (ων 7 κοράσια), εν οίς περιλαμβάνονται και δέκα εκ του πλησίον σλαυοφώνου Νησελλουδίου και της Παλαιοχώρας, διδασκέντες υπό πρωτοπέριου γραμματοδιδασκάλου, του Ν. Δίτση εκ Μοναστηρίου, ιερωθέντος του προκατόχου του και μεταβάντος εις την πατρίδα του Καψόχωραν. Αντί του χαμηλοτάτου και ετοιμορρόπου διδακτηρίου θέλουσι ν' ανεγείρωσι νέον εν τω ευρεί περιβόλω της εκκλησίας οι φιλότιμοι κάτοικοι, υπολογίσαντες την προς τούτο δαπάνην εις 70 λίρας, ζητούσι δε και παρ' ημών αποπεράτωσιν ταχεία του κεντρικού τούτου σχολείου.

Κλειδί

Κτήμα τουρκικόν μετά οικιών 50, κατοίκων δε 430 Ελλήνων. Το διδακτήριον του χωριού, εν ω προσήλθον εφέτος 38 μαθηταί, είναι διώροφον και καθαρόν. Ο διδάσκαλος Κωνστ. Βαφειδής εκ Βερροίας εργάζεται καλώς.

Καλύβια Κλειδιού

Κτήμα παρακείμενον τω ανωτέρω χωρίω. Έχει οικίας ελληνικάς 11, κατοίκους δε 85. εκκλησιάζονται και στέλλουσι τα τέκνα των εις το Κλειδί.

Κάλιανη – Πλατύ – Καρυά, ... Μαΐου 1906

Εν τοις τουρκοίσι τούτοις κτήμασι δεν διαμένουσι πλέον ημέτεραι οικογένειαι, αντικαταστάσαι δια Τουρκαθιγγάνων.

Τσινάφουρ(ν)ον κτήμα τουρκικόν μετά 46 οικιών, κατοίκων δε 340 Ελλήνων. Πλήν τούτων έχει και 12 τουρκαθιγγανικάς οικογενείας. Εν τω τετρατάκτω σχολείω του εφοίτησαν 35 μαθηταί, ων 5 κοράσια. Ο διδάσκαλος Γεώργιος Θεοδωρίδης φιλότιμος. Το διδακτήριον και η εκκλησία του χωριού εκ των καλλιτέρων του Ρουμπλουκίου ιδρυμάτων. Ο εντόπιος εφημέριος ευφυής και εύπορος.

Τρίκκαλα

Κτήμα τουρκικόν μετά 25 οικιών ελληνικών και 5 τουρκαθιγγάνων. Εν τω ελεεινώ σχολείω εφοίτησαν 18 μαθηταί διδασκέντες υπό του περυσινού εντοπίου μονόχειρος διδασκάλου-κανδηλάπτου Ιωάννου Αθανασίου αντί μισθού 8 λιρών.

Β.4. Γεώργιος Ψυχούλας, ένας ευεργέτης

Μερικοί άνθρωποι έχουν το προνόμιο να συλλαμβάνουν με τρόπο, που θα τον ονόμαζε κανείς διαισθητικό, τις απαιτήσεις των καιρών τους, την ίδια ώρα που οι άλλοι γύρω τους παραμένουν απαθείς και αδιάφοροι.

Ένας τέτοιος χαρισματικός άνθρωπος ήταν ο φιλόλογος καθηγητής Γεώργιος Ψυχούλας, «ι Ψυχούλας» του Γιδά. Εμφανίστηκε στην πόλη μας, σαν ο από μηχανής θεός, που λένε, ακριβώς την κατάλληλη στιγμή..

Ως κατάλληλη στιγμή προσδιορίζεται η αρχή της δεκαετίας του 1950, τότε ακριβώς, που ο τόπος βγήκε μέσα από την κόλαση δυο πολέμων, που ο λαός άφησε από τα χέρια του τα όπλα της καταστροφής και έπιασε τα άλλα, της ειρήνης, της δημιουργίας, της προκοπής. Έριξε πέτρα πίσω και στήλωσε τα μάτια του μπροστά, στο μέλλον, που το ήθελε καλύτερο. Ποια όμως καλύτερη εγγύηση υπάρχει για ένα καλύτερο αύριο, πέρα από τη μόρφωση, από τα γράμματα; Όλοι καταλάβαιναν, πως αν ήθελαν να δουν τα παιδιά τους καλύτερες μέρες, έπρεπε να μορφωθούν, να μάθουν γράμματα. Αυτή την ανάγκη ήρθε να καλύψει ο Γ. Ψυχούλας, ιδρύοντας το σχολικό έτος 1950-51 το πρώτο Γυμνάσιο στην πόλη μας. Ως τότε οι ελάχιστες οικογένειες που ήθελαν και μπορούσαν να στείλουν τα παιδιά τους σε γυμνασιακές τάξεις, έπρεπε να διαλέξουν ανάμεσα στη Βέροια, τη Νάουσα ή τη Θεσσαλονίκη. Πουθενά αλλού δεν υπήρχε ίδρυμα για τη λεγόμενη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ως πρώτο διδακτήριο χρησιμοποιήθηκε το διώροφο σπίτι του Αντώνη Οικονομόπουλου. Αμέσως την επόμενη χρονιά αναγκάστηκε να ενοικιάσει και ένα δεύτερο σπίτι, του Θωμά Φυσέκα, αφού η προσέλευση των μαθητών ήταν μεγάλη. Αυτή ακριβώς η ανταπόκριση οδήγησε τον δαιμόνιο Ψυχούλα στην απόφαση να χτίσει ιδιόκτητα κτήρια, όπου άρχισαν να καταφτάνουν παιδιά από όλα τα ρουμλουκιώτικα χωριά, με τα πόδια, με ζώα και κάρα και προπαντός με

ποδήλατα. Φυσικά ανάμεσά τους και πολυάριθμα κορίτσια, που ως τότε η φοίτηση στο γυμνάσιο γι' αυτά ήταν κάτι το αδιανόητο.

Από τις αίθουσες εκείνου του σχολείου πέρασαν σχεδόν όλοι οι ώριμοι, σήμερα, συμπολίτες μας που αργότερα πρόκοψαν στα γράμματα, στις τέχνες, στις επιστήμες.

Ανάμεσα στους καθηγητές που δίδαξαν στο ιδιωτικό γυμνάσιο του Ψυχούλα ήταν και ένας νεαρός φιλόλογος από τη Θεσσαλονίκη, με μελαγχολικό πρόσωπο και μεγάλα, στοχαστικά μάτια, ο ποιητής και πεζογράφος, Γιώργος Ιωάννου.

Δέκα χρόνια αργότερα ο Γ. Ψυχούλας θα επεκτείνει τις δραστηριότητές του και στην τεχνική εκπαίδευση, ιδρύοντας με το Νίκο Ατματζίδη την Τεχνική Σχολή, αναγνωρισμένη, όπως και το Γυμνάσιο, από το κράτος, όπου θα εγγραφεί από την πρώτη κιόλας χρονιά ο απίστευτος αριθμός των 400 μαθητών.

Και η δράση του συνεχίζεται.

Το 1965 δημιουργεί την Ειδική Σχολή Εργοδηγών, Ηλεκτρολόγων Σχεδιαστών και τρία χρόνια αργότερα κάνει το μεγάλο άλμα, ανοίγοντας στη Θεσσαλονίκη το ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ, όπου κατά δική του ομολογία στον καθηγητή Γιώργο Μαυρόπουλο, διευθυντή του ΤΕΛ Αλεξάνδρειας, ο αριθμός των σπουδαστών ξεπέρασε τις 5.000 !

Δυστυχώς, το όνομα του Ψυχούλα σώζεται σήμερα- αλλά ως τότε;- μόνο στη μνήμη και στις καρδιές των παλιών μαθητών του. Κανένα Δημοτικό Συμβούλιο δεν αξιώθηκε να τον τιμήσει, δίνοντας το όνομά του σε έναν δρόμο της πόλης μας ή στήνοντας την προτομή του καλύτερα στο χώρο των παλιών διδακτηρίων, που ακόμα υπάρχουν και χρησιμοποιούνται για κοινοφελείς σκοπούς.

Η ίδρυση του ιδιωτικού Γυμνασίου σχολιάστηκε με τρόπο ευνοϊκό από τις τοπικές εφημερίδες της Βέροιας. Έτσι η αρχαιότερη από τις βεριώτικες εφημερίδες, «Ο ΑΣΤΗΡ» έγραψε στις 11.09.1950:

« Ο Γιδάς, η συμπαθής κωμόπολης Γιδάς, αλματωδώς εξελίσσεται προς την πρόοδο.

Από του επί θύραις σχολικού έτους θα λειτουργήσει εν Γιδά ιδιωτικόν Γυμνάσιον. Δια της ιδρύσεως του εν λόγω Γυμνασίου Γιδά, μεγάλως θα εξυπηρετηθώσι τα χωριά του Ρουμλουκίου, διότι δεν θα αναγκάζονται να στέλνουν τα παιδιά των άλλοι εις το Γυμνάσιον Βεροίας και άλλοι εις τα Γυμνάσια Θεσσαλονίκης.

Εφέτος εξαιρετικώς θα λειτουργήσουν μόνον οι τρεις πρώτες τάξεις».

Δύο χρόνια μετά, από την ίδια εφημερίδα πληροφορούμαστε το εξής για το Γυμνάσιο Γ. Ψυχούλα : « Με μεγάλη επισημότητα ετελέσθησαν την 5:30 μ.μ. ώρα της χθες Κυριακής τα εγκαίνια του νεόκτιστου κτηρίου του ιδιωτικού Γυμνασίου Γιδά εις ά παρέστησαν πλην των άλλων, ο Βουλευτής Κ.Ι. Γιαμάς, ο Γεν. Επιθεωρητής Εκπαιδεύσεως, κ. Μαστορίδης, ο Γεν. επιθεωρητής της Σωματικής Αγωγής κ. Ιατρίδης, αι τοπικαί αρχαί Γιδά, γονείς και κηδεμόνες, καθώς και μαθητές. Μετά τον Αγιασμόν ομίλησε ο διευθυντής του Γυμνασίου κ. Γ. Ψυχούλας, μετ' αυτόν δε ο Επιθεωρητής της μέσης εκπαιδεύσεως κ. Μαστορίδης.

Η κατοικία της οικογένειας Αντώνιου Οικονομόπουλου στην Αλεξάνδρεια. Χτίστηκε στη δεκαετία του 1940 και χρησιμοποιήθηκε ως ιδιωτικό Γυμνάσιο από τον Γ. Ψυχούλα στη δεκαετία 1950

Η κατοικία της οικογένειας Θ. Φυσέκα χρησιμοποιήθηκε για λίγο καιρό ως ιδιωτικό Γυμνάσιο του Γ. Ψυχούλα, 1951 - 52. Στα χρόνια της Κατοχής επιτάχθηκε από τις Γερμανικές αρχές και χρησιμοποιήθηκε ως κατοικία αξιωματικών και ως μαγειρείο των Κατοχικών δυνάμεων.

Σε σχολική εκδήλωση 1953
Στο κέντρο ο Γ. Ψυχούλας

Τω καιρω εκείνω

" Ξεφυλλίζοντα " το παρελθόν ...

Με μεγάλην επισημότητα ετελέσθησαν την 5.30 μ.μ. ώραν της χθες Κυριακής τα εγκαίνια του νεοκτίστου κτιρίου του ιδιωτικού Γυμνασίου Γιδά εις α παρέστησαν πλην των άλλων ο Βουλευτής κ. Ι. Γιαμάς, ο Γεν. Επιθεωρητής Μ. Εκπαιδεύσεως κ. Μαστοριδής, ο Γεν. Επιθεωρητής της Σωματικής Αγωγής κ. Ιατρίδης, αι τοπικά αρχαί Γιδά, γονείς και κηδεμόνες καθώς και μαθηταί.

Μετά τον αγιασμόν ωμίλησε ο διευθυντής του Γυμνασίου κ. Γεώργιος Ψυχούλας μετ' αυτόν δε ο επιθεωρητής της Μέσης Εκπαιδεύσεως κ. Μαστοριδής.

Ασθήρ. Δευτέρα 29 Σεπτ. 1952

Εφημερίδα «ΗΜΕΡΗΣΙΑ»

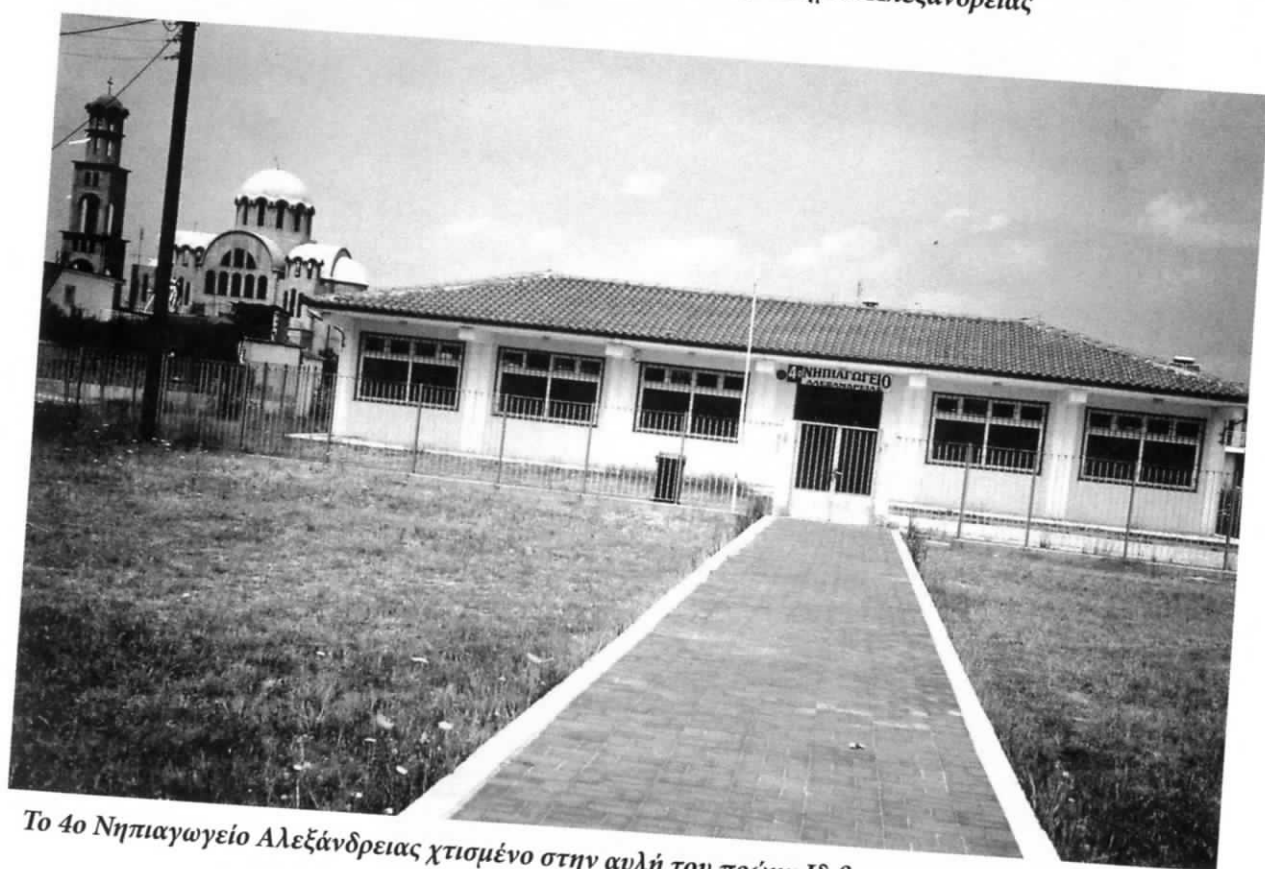
Μαθαίνουμε πως τα εγκαίνια του ιδιωτικού Γυμνασίου Γ. Ψυχούλα έγιναν την Κυριακή 28 Σεπτεμβρίου 1952 στις 5:30 μμ.

Ο Ιωάννης Πετρίδης το 1951 έφερε στην Αλεξάνδρεια το ιδιωτικό Γυμνάσιο του Γ. Ψυχούλα. Στη φωτογραφία εικονίζονται οι καθηγητές και οι καθηγήτριες καθώς και ο κοινοτικός σύμβουλος Γιαννόπουλος Στ.

*Πρώην ιδιωτικό Γυμνάσιο Γ. Ψυχούλα. 2006.
Σήμερα στεγάζει το Χορωδιακό Κέντρο Δήμου Αλεξάνδρειας*

Το 4ο Νηπιαγωγείο Αλεξάνδρειας χτισμένο στην αυλή του πρώην Ιδιωτικού Γυμνασίου Γ. Ψυχούλα.

*1953. Στο βάθος διακρίνεται το ιδιωτικό Γυμνάσιο Γ. Ψυχούλα.
Ο Σάκης Σπάνος φωτογραφίζει τον συμμαθητή και αχώριστο φίλο του, Γιάννη Κολιό.*

2007. Η σημερινή εικόνα του τοπίου.

Σχολικό Έτος 1953 - 54

Ο Μιχαλάκης Γιώργος,
το αγαπημένο πρόσωπο στο σχολείο.
(φωτ. οικογ. αρχ. Δ Μιχαλάκη)

Ενθύμιον εκδρομής 1959

1959. Στο Δημοτικό πάρκο της Λάρισας.

Παρασκευόπουλος Αντ.	Μυλωνάς Αντ.	Κάπκας Ν.	Νικολόπουλος Θ.	Γιοβαννόπουλος Ν.	Μαλάκης Γ.	Βουλγαράκης Γ.	Νικόπουλος Σ.
Σαμανδούρας Αντ	Σάφελος Γ	Στανέλος Δημ.	Νεραντζάκης Ηλ.	Σίγνιας Ευστ	Ματτόπουλος Σωτ	Ψυχολάς Γ.	Δαμιανός Χαρ.
Δελιγιάννης Ν.	Σπανός Αθ	Αργυρίας Αρχ.	Κούγκας Στελ.	Ευφραμίδης Θεοδ	Θεοχαρόπουλος Χρ	Στυλιανίδης Γ	Χαραλαμπίδης Ε
Μαρνασίδης Ηρ	Γιαννακίδης Χρ	Βουλτσινός Ν	Δημάκης Ε	Δελιόπουλος Ε	Παπαγεωργόπουλος Μ	Σουραντάνης Γ	Θεοδοφρίδης Στ
Τσιουμάνης Ι	Μοσχόπουλος Αθ	Ελευθεριάδου Ν	Τσαπαδόκος Αθ	Τσαλαμπίνα Ελ.	Μητόπουλος Γ	Γιωσανοπούλου Γ	Πρόου Ελ.
Μιχαλόπουλος Γ	Τόλιου Ελ.	Πιτσιβάς Γ	Κολιάς Ι	Μπουράτσας Απ	Ζησόπουλος Αλ.	Χρηστοδούλου Ι	Τολιοπούλου Εδ
Μπρούφας Διον	Καμπουρίδης Κ	Κυριαζόπουλος Ευθ	Παπαποστόλου Κ	Μπακαλίδου Ελ.	Αεμιλιού Ρ	Παναγιωτίδου Μ	Παγάντζα Ελ.
Παπαδόπουλος Στ	Δασουκοπούλου Κ	Βαμβάκη Κ	Ααφζάνη Μ	Τσολλάς Αρ	Τολιοπούλου Β	Μπαμπίνα Μ	Μπογιατζή Ελ.
Γιαννοπούλου Σ	Ζαχοπούλου Σ	Τσιρέλη Μ	Κοκοζίδης Γ	Δούμα Σ	Μεσσυλά Φρ	Χατζηρόστα Ελ.	Μοσχοτέλια Α
Ααπιλίδου Β							

Οι απόφοιτοι του Ιδιωτικού Γυμνασίου Γ. Ψυχούλα 1957.

(φωτ. οικ. αρχ. Γιάννη Κολιού)